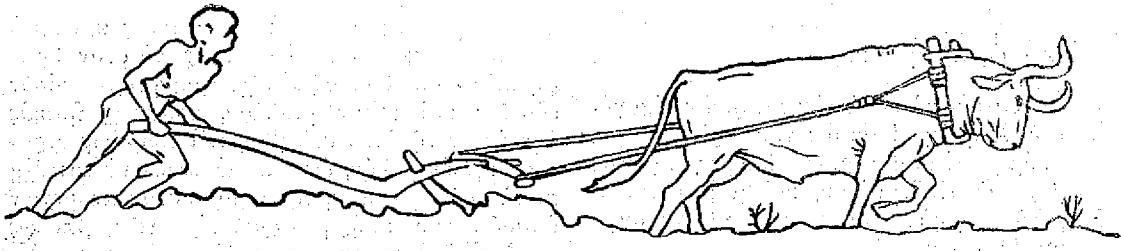

Λ. ΜΑΒΙΛΗΣ, ΠΡΟΠΛΑΣΜΑ Δ. ΡΟΥΜΠΟΥ
Ο ποιητής ἐποχής τάς παραμονάς τῆς ἀνα-
χωρήσεως του διὰ τὴν Ἡπειρον -- Φωτ. Κ. Θ.

ΠΑΝΔΘΗΝΑΙΔΑ

ΕΤΟΣ ΙΓ' 15—31
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1912

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ ΜΑΒΙΛΗΣ

Βιογραφικὸν σημείωμα

Α'

Ο Λαυρέντιος Μαβίλης ἐγεννήθη πρὸ πεν-
τήκοντα δύο ἔτῶν ἐν Ἰθάκῃ, ὅπου ὁ πα-
τήρ του ἦτο δικαστής, ἀμφότεροι δύμως οἱ
γονεῖς του ἦσαν γεννήματα καὶ θρέμματα τῆς
Κερκύρας.

Ως γνωστὸν ἡ πατρικὴ του οἰκογένεια ἦτο-
ισπανικῆς καταγωγῆς.¹ Ο πάππος του, τοῦ δοπίου
ἔφερε τὸ δόνομα Λαυρέντιος, ἥτο Ισπανὸς εὐπα-
τρίδης, ἐπὶ μακρὸν ὑπηρετήσας ἐν τῇ προεσβείᾳ
Κιονοσταντινούπολεως.² Ως Ισπανὸς ἐπιτετραμμέ-
νος εἶχε μάλιστα ἀγοράσθη τὸ θέρετρον τοῦ Βου-
γιούνκ-Δερέ δόπου εἰσέτει διαδερμέει ἡ Ισπανικὴ
προεσβεία.³ Η λεπτομέρεια αὗτη ἀνεκαλύφθη
ὑπὸ τοῦ λιαν γνωστοῦ καὶ προσφιλοῦ εἰς τοὺς
Ἐλληνας Μαρκησίου Πρὰ δὲ Ναυτιονιγέ.⁴ Ο
διαπρεπῆς οὗτος Ισπανὸς διπλωμάτης ἐσυγγέ-
νει, πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Μαβίλη, δὲ δὲ
πρὸ τετραετίας διωρίσθη πρέσβυς εἰς Κωνσταν-
τινούπολιν, τῷ ἔγραψε προσκαλῶν αὗτὸν νὰ
διέλθῃ τὸ θέρος εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ πάππου ἀγο-
ρασθεῖσαν ἕπαυλιν.

Ο Ἐλλην ποιητὴς οὐδέποτε ἐπεδείνυνε ὑπε-
οπτράνειαν διὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὴν εὐγέ-
νειαν τῆς οἰκογένειας του, ἐπεφεν δύμως φύλ-
τον πρὸς τὴν κοιτίδα τῆς. Χωρὶς νὰ μεταβῇ εἰς
Ισπανίαν εἶχε σπουδάσῃ ἐπιμελῶς τὴν Ισπανι-
κὴν γλωσσάν, τὸν ἥκουσα δὲ διμιούντα αὗτην
ἀπροσκόπτως.¹

Ο ἔξεληνισμὸς τῆς οἰκογένειας Μαβίλη ἐγέ-
νετο ὡς ἔξης.² Ο Λαυρέντιος Μαβίλης, ὁ πάπ-

πος, ἐπανερχόμενος ἀπὸ Κωνσταντινούπολεως
εἰς Ισπανίαν εἰς ἐποχὴν καθὸ ήν τοιοῦτον τα-
ξεδίον δὲν ἦτο εὔκολον νὰ γίνη ἀπὸ εὐθέας,
ἡγαγκάσθη νὰ διέλθῃ διὰ Κερκύρας ὅποθεν
ἐσκόπει νὰ διεκπεραιώθῃ εἰς Ιταλίαν καὶ Νεά-
πολιν. Κατὰ τὸν διλογήμερον ἐν Κερκύρᾳ σταθ-
μὸν εἶδε κρόην τοῦ εὐγενοῦς κεφαλούπολοῦ οἴκου
Πιέροη, ἡράσμη αὐτῆς καὶ ἐπιτυχών τὴν χειρα-
τῆς ἀπεφάσισε νὰ ἐγκατασταθῇ ἐν τῇ νήσῳ
τῶν Φαιάκων. Θαυμούσης δὲ μετ' οὐ πολὺ τῆς
πορώτης του συζύγου, ἐννυμφεύθη ἀλλιν Κερ-
κυριαίαν τοῦ ἐπίσης ἐπιφανοῦς οἴκου Δούσ-
μανη, θείαν τοῦ ἐπὶ Προστασίας ἐπὶ εἰκοσαετίαν
κατ' οὐσίαν πρωθυπουργοῦ¹ κομητοῦ Ἀντωνίου
Δούσμανη, ἐξ ἣς ἀπέκτησε καὶ τέκνα δύεινα τὸν
συνέδεσαν δριστικῶς πρὸς τὸ τόπον. Προκει-
μένον δ' ὁ υἱός του νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ δικαστι-
κὸν στάδιον ἐξήτησε νὰ πολιτογραφηθῇ Ἰόνιος.²
Ἡ πολιτογράφησις τότε ἐγένετο διὰ νόμου.
Εἶρον δὲ διεξερχόμενος τὴν Raccolta degli
Atti del Parlamento², τὸν βραχὺν πίνακα τῶν
ἀπὸ τοὺς 1819-1845 πολιτογραφηθεισῶν οἰκογ-
νειῶν. (βλ. παράρτημα Ε' τῆς Συλλογῆς). Παρὰ
τὴν οἰκογένειαν Μαβίλη ἀναγράφεται ἐν αὐτῷ
ἡ ἡπειρωτικὴ οἰκογένεια Τατάλη, ἡς γόνος, ὁ

¹ Τοιοῦτος ἦτο πρόγραμτος δ. Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Γερουσίας, δηλαδὴ δ. Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ ἐκτελεστικοῦ. Οι υπουργοὶ ἐν Ἡπειρῷ ἐκαλούντο γερουσιασταὶ διὰς νῦν ἐν Σάμῳ βουλευταί.

² Η προκειμένη Συλλογὴ τῶν Ιονίων νόμων ἐδη-
μοποιεύθη τῷ 1849 ἐν Κερκύρᾳ τῇ συνεργασίᾳ πολ-
λῶν νομομαθῶν ἐξ ὅντος διετέρεος καὶ ἔκτοτε συχνά-
κης βουλευτῆς Λευκάδος, Εὐάγγελος Τσαρλαμπᾶς, οὗ
εἰσέτη.

¹ Εκτὸς τῆς Ισπανικῆς ὄμιλοι καὶ ἔγραψεν ἀπει-
στως τὴν γερμανικήν, τὴν ιταλικήν, τὴν γαλλικήν καὶ
τὴν ἀγγλικήν.

Αριστοτέλης, ἐπέρρωτο ν' ἀποθάνῃ καὶ οὗτος
ἐν Δρίσκῳ ὡς ἀξιωματικὸς τῶν Γαριβαλδινῶν.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν πατρικὴν οἰκογένειαν τοῦ Μαβῆλη. Πάππος τοῦ πρὸς μητρὸς ἦτο δὲ κόμης Καποδίστριας Σουύφτες, πρῶτος ἐξάδελφος τοῦ Κυβερνήτου, καὶ μάμιη του ἦταν μητρὸς τῆς τέως πρωθυπουργού Γεωργίου Θεοτόκη.

Οὗτω λοιπὸν ὁ Λαυρεόντιος ἐσμγένενε στενῶς πρὸς τὸν τρεῖς Κερκυραίους, οἵτινες κατὰ τὰ τελευταῖα 90 ἔτη ἡσκησαν τὰ μεγαλύτερα τῶν ἀξιωμάτων, τοῦ Κάποδιστρίου, τοῦ Δούσμανη καὶ τοῦ Θεοτόκη. Ἀλλ᾽ ὅπως καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι ἀνδρες ἐλάχιστα ἔσχον τὰ ποινά, οὗτω καὶ ὁ Μαβίλης, ἔξοχος καὶ αὐτὸς φύσις, ἑπῆρε τελείως διάφορος καὶ τῶν τριῶν κυβερνησάντων τὴν πατρίδα των συγγενῶν του. Ἄναγράφω δὲν τὸ γεγονὸς τῆς συγγενείας, μᾶλλον περιεγείας χάροιν. Οὐδὲν ἔξ αυτοῦ θὰ ἥδυναντο ν' ἄντλήσωσιν οἱ διαδοῖ τῶν ἀταβιστικῶν θεωριῶν.

“Η μήτηρ τοῦ Μαβίλη, καίτοι λίαν ἀνεπτυγμένη κυρία, δὲν είχε φιλολογικάς ἀξιώσεις. Ἐν τούτοις ἔσχεν ἐπὶ τῆς μορφώσεως τῶν φιλολογικῶν θεωριῶν τοῦ νιοῦ της μεγίστην ἐπιφρόνην. Ἰδοὺ δὲ πῶς: είχε διέλθη μέγα μέρος τῆς νεότητός της, εἰς τιμόδιον τῆς οἰκογενείας της, εἰς τὸ βάθιός της κοιλάδος ἐκείνης τοῦ Ρόπα, τὴν δύοιαν διασχίζουν πάντες οἱ ἐπισκεπτόμενοι τοὺς “Ἐργονες τὴν φωμαντικωτάτην ἀμμουδιάν, δύον κατὰ τὸν Berard ἀπήνησεν δ’ Ὁδυσσεὺς τὴν Ναυσικάν. Ζῶσα δ’ ἐν μέσῳ ἀγροτικού πληθυσμοῦ ἡ τότε Δι^s Καποδίστρια, ζμαθε κατὰ βάθιος τὴν πραγματικήν δημοτικήν, μὲ δλα τὰ τραγούδια καὶ τὰς παροιμίας της, ἥγαπτησε τὸν ἀμύνθητον πλοῦτον καὶ τὴν φυσικήν εὐγένειαν τῆς γλώσσης καὶ μὲ τὴν ἀγάπην αὐτὴν ἐπότισε τὸν μήτορα της.

Την ἀσυναίσθητον καὶ οὐχὶ ἐκ προθέσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο Ἰωας δραστικωτέραν διδασκαλίαν συνεπάγρασεν ἡ δογματική πατήηχοις τοῦ Ἱακώβου Πολύλα.

Ο Πολυλαῖς ὑπῆρχε ἔξέχουσα καὶ ἴδιόρουθμος μορφή, ἣν πρέπει νὰ μελετήσῃ ἐπιμελῶς διθέλων νὰ γράψῃ — ἐάν, εὐρεδῇ ποτὲ τοιοῦτος— τὴν Ἰστορίαν τῆς Κερκύρας κατὰ τὰ τελευταῖα ἔγκουγτα ἔτη. Υπενεθύμιζε τοὺς φιλοσόφους οἵτινες ἐτυράννησαν μερικῶν Ἑλληνίδων πολιτειῶν τῆς ἀρχαιότητος. Παρ' ὅλα του τὰ ἔλαττώματα — οἱ ἔχθροι του τῷ προστηπτὸν τὴν βιαιότητα τῶν ποοσωπικῶν του ἀντιπαθειῶν

Α. χ. ὅτι ἔχωφίσθη ἀπὸ τοῦ Τρικούπη, οὐ μπῆρεν εἰς τῶν ἀρχαιοτέρων διαδῶν, ἔνεκα τῆς ἀνόδου εἰς τὴν

διμολογουμένως δ' ἵτο εὖ τισι στενὸς καὶ ἀποκρουστικὸς καὶ ἐν πολλοῖς ὑπὲρ τὸ δέον θεωρητικὸς — δ' Πολυλᾶς εἶχε μόρφωσιν τόσον εὐεξίαν καὶ τόσον βαθείαν, τοιαύτης ἥθικὸς ἀρετὸς ἐν τῷ ἴδιωτικῷ βίῳ, καὶ τόσαύτην προσωπικὴν ἐπιβολήν, ὃστε κατάρρεισε νὰ ἔπιτύχῃ παρὰ τῶν μέχρι φανατισμοῦ θερμαινομένων ὄπαδῶν του πλήρη παραδοχὴν τῶν βαθέως παρ' αὐτῷ ἐφριζωμένων φιλολογικῶν καὶ πολιτικῶν πεποιθήσεων.

Αἱ πεποιημέναις αὗται ἡσαν ὡς πρὸς μὲν τὴν ἔξωτερην πολιτικήν, ἡ Μεγάλη Ἰδέα, ὡς πρὸς τὴν ἐσωτερικήν ἡ σαφῆς διάκρισις τῆς διοικήσεως ἀπὸ τῆς πολιτικῆς, ἀπὸ φιλολογικῆς ἢ κατίσχυσις τῆς ἐδυνατῆς γλώσσης, τῆς δημοτικῆς οὖλαν τὴν ἀντελαμβάνετο ἡ σοκὸλη τοῦ Σολωμοῦ¹. Ἐὰν ἔξαιρεσθη τις τὸ τελευταῖον ἄρδθρον, τὸ πρόγραμμα τοῦ Ποιουλᾶ συνεταυτίζετο τελείως πρὸς τὸ πρόγραμμα ἐκεῖνο δπερ κατὰ τὰ τοία τελευταῖα ἔτη ἐπόθησε τόσον ἐπιμόνως νὰ ἴδῃ ἐφαρμοζόμενον ὁ Ἑλληνικὸς λαός.

Πρέπει δὲ νὰ προστεμῇ δτι δ Πολυλᾶς, δσον τὸ ἐπ' αὐτῷ, ἐφήρμοζε μέχρι κεραίας τὸ πρόγραμμά του, φθάσας μέχρι ὅρζεως πρὸς τὸν μόνον αὐτοῦ ἀδελφὸν διότι ἐτόλμησε ν' ἀξιώσῃ παρ' αὐτοῖς θέσῃ².

“Η δέ” ἐκ τῆς ἔνθαρσος ταύτης εἴλικοινείας ἀποκτώμενοι φύλοι εἶναι μὲν Ἰσως δὲ γάρ τε ποιοὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν διὰ θουσφετολογίας ἀγρευομένων, ἄλλο καὶ καθίστανται καὶ εἰσταδέστεροι καὶ φανατικάτεροι. Οὕτω δέ ξεγγέται πῶς τόσοι Κερκυραῖοι δύμνύουν εἰσέτι εἰς τὸ δυνομα τοῦ Πολυλᾶ, δότις ἀπὸ δεκαεκατίας ἀπέθανε καὶ ἀπὸ τριακοντατίας καὶ πλέον ἔξελπτεν ἀπὸ τῶν πινάκων τῶν βουλευτῶν.

Προσθετέον δι τι περὶ γλώσσης θεωρίαι τοῦ Πολυλᾶ εἴτε διότι εὑρισκον ἔδαφος διανοητικῶς μᾶλλον προτιγμένον καὶ λόγῳ ιστορικῆς παραδόσεως μᾶλλον πρόσφορον, εἴτε διότι ὁ μαθητὴς καὶ ἐκδότης τοῦ Σολωμοῦ γνωρίζων κατὰ βάθος τὴν δημοτικὴν ἀπέφευγε τοὺς τύπους ἦ

προσδεσίαν τῆς Βουλῆς τόπικον ἀντιπάλου, τοῦ Σπυρίδωνας Βαλαώσιτου. Οἱ δύαιδοι τοῦ ὄμως δύπντων ὅτι ἀπόχωρησις ἐπῆρξε ζήτημα δροχῆς, καὶ ὅτι ὁ Τρικούπης ἐμιστευόμενος ἐν τῶν ὑπατῶν ἀξιωμάτων εἰς πρῷψην ὑπονομὸν της Βουλγαροῦ, ἔγκατείπει τὰς ἀρχὰς τοῦ πέμπτου κόμματος. Διὰ τοῦτο εἰς τὴν Ἀναθεωρητικὴν Βουλὴν ὁ Μαρβίλης ἔχαραστήριος τὸν Πολυλᾶν «ἐνα τῶν πολιτειῶν τῶν μάστηριζάντων τὸν πρῶτον Τρικούπην καὶ ἔγκαταλείψαντα αὐτὸν ὅταν μετέβαλε νήνα».

¹ Τοῦ δποίου τὰ ἔργα εἶχε μετὰ θάνατον ἐκδόση πρῶτος δ. Πολυλᾶς.

³ Τὸ γεγονός τοῦτο ἠκουσα ἀπὸ τῶν χειλέων τοῦ Μαβίλη.

τὰς λέξεις αἵτινες σκανδαλίζουν τὸ οὖς ἢ τὸ
ὅρθιαλμόν¹, εἴτε διότι ἡ διδασκαλία τοῦ Πολυλη-
ἐπεξετείνετο εἰς τὰς ἔνεας φιλολογίας καὶ εἰ
ἄλλας ἀπόφεις τοῦ ἡμετέρου φιλολογικοῦ ἔιτή-
ματος, εἴτε δι’ ἄλλους λόγους, διτὶν νὰ βλάψῃ-
ἔνισχυσε τὴν πολιτικὴν ἐπιφρονίην τοῦ Πολυλᾶ.

Όντως ή διανοητική μερὶς τῆς Κεφυχαϊκῆς κοινωνίας καὶ ίδια ἡ νεολαία, ἀντιπροσωπεύει μένη τότε υπὸ ἀνδρῶν οἵοι οἱ ἀδελφοὶ Καλογροῦροι, ὁ Νικόλαος Κογεβίνας, ὁ Στυλιανὸς Χρυσομάλλης, ὁ Κεφαλληνὸς καὶ τόσους ἄλλους ἐστοῖς καὶ ὁ νεώτατος Λαυρέντιος Μαβίλης, κατὰ ἀρχὰς ἦτενίζον πρὸς τὸν Πολυλᾶν ὃς εἰς πνευματικὸν διδάσκαλον², μικρὸν δὲ κατὰ μικρὸν παρασυρόμενοι υπὸ τῆς εὐγενείας τῶν πολιτικῶν του θεωριῶν καὶ τῶν προσφράτων εἰσέτι ἀναμήνησεων τοῦ ἑνωτικοῦ ἀγῶνος, καθίσταντο οφανατικάθεροι τῶν Ρηγαίων³, φθάνοντες μέχρι τοῦ σημείου νὰ παραβλέψωσιν ἡ μᾶλλον νὰ μη βλέπωσι τὰ προμηνυθέντα ἔλαττώματα τῶν εἰδώλων των⁴.

Τὴν πρὸς τὸν Πολυλᾶν μῆνην στοργήν του ο Μαβίλης ἔξιτερόν ευευσέν επισήμως δεσμῶς ὀμήλησε δημοσίᾳ. Ἀγορεύων διὰ πρώτην φοράν ἐν Κερκύρᾳ μετὰ τὴν ἐκλογήν του ὡς βουλευτοῦ, εἰπε ἀμεσῶς ὅτι ἔξελέγη ἵνα συνεχίσῃ τὴν τιμίαν καὶ ἀνορθωτικὴν πολιτικὴν τοῦ Πολυλᾶ. «Εἶμαι μαθητὴς καὶ ἑπτηρέξα ἐπὶ πολλὰ ἐτη φίλος τοῦ Πολυλᾶ» ὑπῆρξεν καὶ αἱ πρῶται λέξεις τῆς περιφήμου του ἀγορέύσεως ἐπὶ τοῦ γλωσσικού ζητῆματος. Τὸ πρῶτον σπουδαῖον του ἀρρενόν (Ρήγας Φεραρίδης, φύλλον 12 Αὐγούστου 1884) τοῖς δροῖσιν «Ο Νομιμᾶς» ἔλαβε τὴν καλὴν ἰδέαν ν ἀναδημοσιεύσῃ τὰ σπουδαῖτερα, εἶναι ἀπάντησις εἰς ἐπίκοιτον τῆς Ὁδονσείας τοῦ Πολυλᾶ.

“Οστις δύνει δὲν ἔχει οὐπ’ ὅψει τὸν Πολυλάτη μᾶλλον τὸν Πολυλάτην καὶ τὸν εἰς τὸ κόμμα του ἀνήκοντα στενὸν κόκλον Κέρουφαίων φιλολόγων, θὰ δυσκολευεθῇ νὰ ἐννοήσῃ τὴν ψυχολογίαν τοῦ Μαβίλη.

¹ Πολλάκις δὲ Μαβίλης μοι ἀνέφερεν ὡς ἔχον μικῆς σεως τὸ παράδειγμα τοῦ Πολυλάτ καὶ τοῦ Γεωργίου Καλοσγόνθρου, οἵτινες πρὸ τῆς δημοσιεύσασιν ἔργον εἰς τὴν δημοτικὴν, τὸ ἀνεγίνωσκον εἰς ἄνθρωπον πάσῃ ταξεών τινα ἐξακριβώσωσι ἐάν οἱ τύποι καὶ οἱ λέξεις ἀμετεχοῖσαν συνήδον πρὸς τὸ γλωσσικὸν αἰσθῆμα τοῦ ἑδνοῦς.

² Ἀκοιβῶς δὲ ταῦτα ὁ Πολυλᾶς, ὁ Μαρκοφρᾶς, ὁ Τυπάλδος, ὁ Κουνιφόνος, ὁ Μανούσος, ὁ Μάνεσης ἡτέντιον πρὸς τὸν Σολωμόν.

³ Όντω³ ἐκαλοῦντο κοινῶ³ οἱ ὄπαδοι τοῦ χόμπατος
ἐκ τοῦ ἐπισήμου ἀντοῦ ἐβδομαδιαίου δργάνου: «Ρήγας
ὁ Φερραῖος».

Απόδειξις τούτου είναι και η άλλως ωραιοτάτη περὶ Πακώβου Πολυλᾶ μαλέτη τοῦ Γεωργίου Καλογρίων («Εστία» 1892, σελ. 257-260).

Τοις δ' ἡσαν οἱ ἀξονες περὶ τοὺς δποίους ἡ ψυχὴ του περιεστρέφετο: Πατρὶς, δημοτική, φιλία. Ἡ λεξίς πατρὶς δὲν ήτο διὰ τοὺς φίλους τοῦ Πολυλᾱ ἐκλογικὸν σύνθημα: οἱ ἀδραιάτεροι ἔξι αὐτῶν είχον θυσιάσῃ καὶ θέσεις καὶ συμφέροντα καὶ παντοειδεῖς τιμᾶς χάριν τῆς Ἐνώσεως, οἱ νεωτέροι ήσαν πάντοτε πρόδυμοι νὰ δώσουν τὴν ζωὴν των.

Τὴν ἀγάπην δὲ διὸ τὴν μεγάλην πατρίδα συνεδύαζον πρὸς ἀπίστευτον λατρείαν πρὸς τὴν γένετερον¹ καὶ πρὸς βαθεῖαν ἀφοσίωσιν εἰς τὴν δημοτικὴν καὶ τοῦτο διότι ἡστὸν βαθέως πεπεισμένοι ὅτι ὁ σχολαστικὸς καταστρέφει τὸ θεῖον, ὅτι μόνον διὰ τῆς καλλιεργείας καὶ τῆς προαγωγῆς τῆς γλώσσης τοῦ λαοῦ δύναται νῦν καλλιεργηθῆναι καὶ προσαχθῆναι διὰ τοῦτο, τέλος ὅτι ἔαν ἔχασαμεν τόσον ἔδαφος εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν βόρειον² Ἡπειρον, τοῦτο ὠφείλετο εἰς ὅτι οἱ Ἑλλήνιζοντες ξενόφωνοι δὲν ἔξελληνισθῆσαν γλωσσικῶς, δὲν ἐπετεύχθη δὲ οὐ γλωσσικὴ των ἔξελλήνισις διότι ἔδιδάσκοντο εἰς τὰ σχολεῖα γλώσσαν ἄλλην τῆς λαλουμένης εἰς τὰ Ἑλληνικὰ κέντρα, καὶ ὅταν ἔφθαναν εἰς ἓν ἐπιτούτων, παροῦσις τοὺς κόπους καὶ τὴν πολυετῆ φρίτησιν εἰς τὰ σχολεῖα, πάλιν εὗρισκον νέον γλωσσικὸν τείχος χωρίζον αὐτοὺς ἀπὸ τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας.

Τέλος Επιτίχησεν τα αὐτά ἡ θιακὰ καὶ πνευματικὰ ἵδεωδη μαθηταὶ τοῦ Πολυλᾶ, διήρχοντο δλας τὰς ὡραὶ τῆς σχολῆς εἰς τὰ αὐτὰ κέντρα πέριξ τῆς αὐτῆς τραπέζης. Εἶχεν δὲν ἀναπτυχθῆ μεταξύ των αὐστημάτων φιλίας ζωηρότατον καὶ εὐγενέστατον ἀνάλογον πρὸς τὸ συνδέον τοὺς μαθητὰς τῶν μεγαλών φιλοσόφων τῆς ἀρχαϊστητος. Τὸ αὐστημάτα τοῦτο ὠθήσεν δὲ Μαρίλης εἰς τὸ καταπόθυφον. Ή φιλία του ἦτο δυσαπόκτητος, ἀλλ᾽ ἀπαξ δοθεῖσα, ἐδίδετο ἀπόλυτος καὶ διε παντός. Κάποια δειλία, κάποια κρυφὴ αὐστηρότης τὸν ἀπειμάχουντες ἀπὸ τοὺς πολλούς, ἀλλὰ χωρὶς ὀλγούς στενοὺς φύλους οὐδέποτε ἥδινη ἡμήνη νὰ ξήσῃ, καὶ οὐδέποτε τὸν εἶδα εὑτυχέστερον. Ή ἐν μέσω τῶν φίλων του εὗτυχούντων. Μία μικρὰ καλλιτεχνικὴ ἡ φιλολογικὴ συνάθροισις, μία ἔκδοσιμή, ἵνα ταξείδι, ἢτο δι᾽ αὐτὸν ἡ μεγαλυτέρα ἀπόλαυσις.

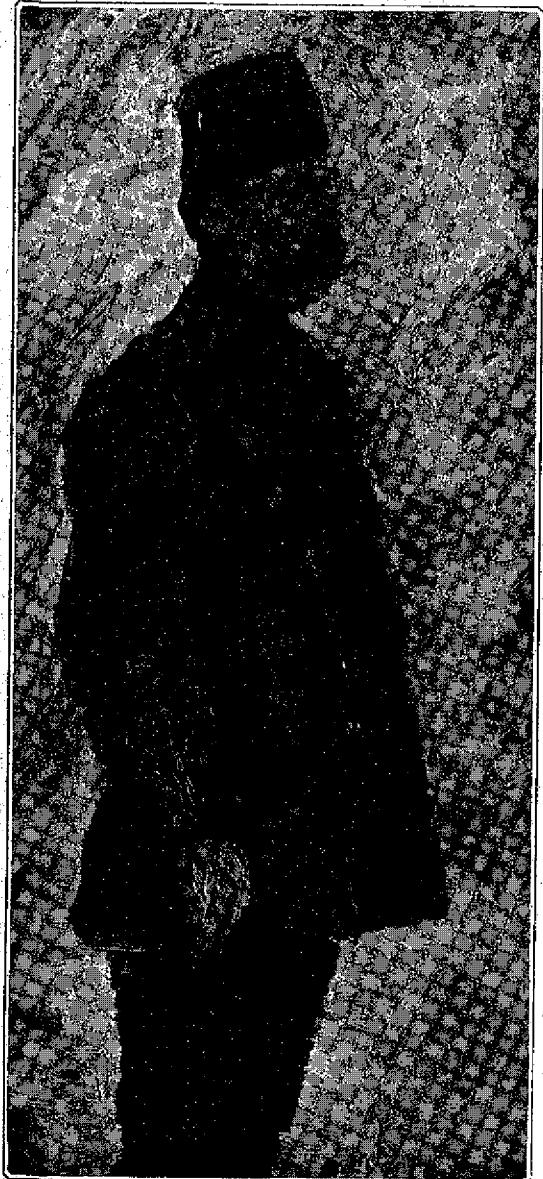
¹ Βλ. τοὺς τελευταῖους στίχους τοῦ ἐπιτυμβίου Σον-
νέτου τὸν εἰς τὸν Νίκον Κογεβίναν, ὅστις ἀπέθανε
μὲ τῇ λαβρᾷ τάξιον. Κερκυραῖον
γιὰ τὸν ὑψιοῦ τοῦ ἡδν. εὐδαιμόνια

Ο Ν. Κογεβίνας, πατήσ πέντε τέκνων, βαρόεως ἀσθενῶν ἐγγύδοις εἰν αὐτῷ τὸ πᾶσα μετακίνησις ἔθετε τὰς ἡμέρας του εἰς κάλυμνον ἦλθεν δόμως τῷ 1897 δι' ἐθνικούς λό-

² Βλ. τὸν λόγον τοῦ Μαθήτη εἰς τὴν Βουλὴν.

B'

Πλήν λησμονῶ δτὶ αἱ παροῦσαι σελίδες δὲν ἔχουν τὴν δέξιωσιν οὕτε ψυχολογικῆς οὔτε κριτικῆς μελέτης, δτὶ δὲν εἶναι παρὰ ἀπλοῦν βιογραφικὸν σημείωμα. Ἐξήγησα πῶς διεπλάσθησαν αἱ φιλολογικαὶ πεποιθήσεις τοῦ Μαβίλη. Οἱ Πολυλᾶς προσπαθῶν νὰ συγκεντρώσῃ τὸν ἵκανωτάτους τῶν Κερκυραίων, τὸν προσεύκλικε νεω-

ΤΟΥΡΚΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ ΤΗΣ ΧΔΡΟΦΥΛΑΚΗΣ
Σκήτο Ε. Ιωαννίδη

τάτους: μὲ τὸν Μαβίλην σύνεδέθη δτὰν δ τελευταῖος ἡτο ἀκόμη μαθητῆς γυμνασίου περὶ τὸ 1875. Τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ Μαβίλης ἐξελέγετο μέλος τῆς Ἀραγνωστικῆς Ἐταιρείας, ὅπου μέχρι τέλους διήρχετο 3 - 4 ὥρας τὴν ἡμέραν, καὶ δπὸν θὰ δοθῶσι πιθανῶς τὸ ξέφος καὶ τὸ πηλίκιον τοῦ πεσόντος λόχαγον, τῶν Γαριβαλδινῶν¹.

Τῷ 1877 ὁ Μαβίλης ἀνεχώρει διὰ Γερμανίαν, δπον, μὲ διακοπὴν ἐνὸς ἔτους (1884-1885), ἔμεινε μέχρι τοῦ 1890. Ἐφοίησε εἰς πολλὰ πανεπιστήμια, ἴδιως δὲ τὰ τοῦ Μονάχου, Φρειβούργου ἢ πλ. Βρεισγάου, Στρασβούργου, καὶ τέλος Βρεσλάου δπον ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς φιλολογίας συγγράφας διατριβὴν περὶ τοῦ βυζαντινοῦ ἱστορικοῦ Σκυλίτση.

Ως μοὶ ἔλεγε πέρουσι, τὸν εἶχεν ἔλκυνθος εἰς τὴν Γερμανίαν ἐπὸς τῆς γερμανικῆς ἐπιστήμης καὶ ποιήσεως δ βίος τῶν γερμανῶν φοιτητῶν, αἱ ἐπιποτικαὶ καὶ ἀδελφικαὶ παραδόσεις τῶν σωματείων, δν ζωηρὰς τοῦ ἔκαμψε περιγραφάς δ ποτὲ ἀξιωματικὸς τοῦ βαναρικοῦ στρατοῦ Γεννατᾶς².

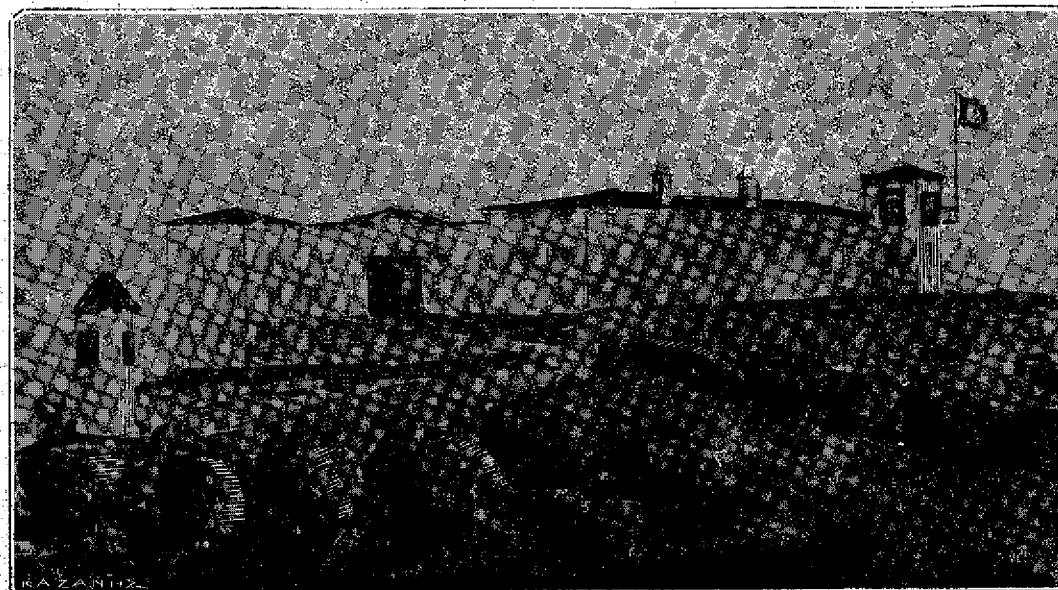
Περὶ τοῦ ἐνδεκαετοῦς τοῦ φοιτητικοῦ βίου πολλὺν πλείσταν ἔμοι δύνανται νὰ γράψουν ὁι φίλεροι τῶν συμφοιτητῶν τοῦ κ. κ. Σωτηριάδης, Κεφαλληνός, Νάξος καὶ Πανταζόπουλος. Τὸ βέβαιον εἶναι δτὶ αἱ σπουδαὶ τοῦ ὑπῆρξεν ἔγκυκλοπαιδικῶταται, ἐπέκτοθενται εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς ιλαδοὺς τῆς φιλολογίας καὶ τῆς φιλοσοφίας, συνάμα δὲ δτὶ δὲν τὸν ἐστέρησαν σύνδεσης τῶν θελγήτρων τοῦ φοιτητικοῦ βίου, δπως οὔτε ταῦτα τὸν ἔκαμψεν ἔνι στιγμὴν νὰ λήσμονήσῃ τὴν πατρίδα³. Ή ἀξιορετῆς στάσις τῶν Ἀλσατῶν ἀπέναντι τοῦ πρόσφατον καταπιητοῦ τὸν εἶχε συγκινήση μεγάλως, αὐξήσασα μάλιστα τὸν πόθον τοῦ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ὑποδούλων Ἐλλήνων. Εἰς τὰ γερμανικὰ σωματεῖα ἡ γενναία ψυχὴ τοῦ ἐσύνειδισε περισσότερον εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ πυνθάνου, διὰ τῶν συχνῶν μονομαχιῶν εἰς δε ἐλάμβανε μέρος καὶ αἵτινες, δς μοὶ ἔλεγεν δ. κ. Ψήλας Πανταζόπουλος, ήσαν πάν-

¹ Η Ἀραγνωστικὴ Ἐταιρεία, κοινῶς Ἀραγνωστήματος, ιδύθη τῷ 1837 ὑπὸ τοῦ Βραΐλα, τοῦ N. Ζαμπέλη καὶ ἄλλων εὐέπιδων τότε νέων σπουδασάντων ὃς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν Γαλλίᾳ. Καίτοι ὑπῆρξε κέντρον πρὸ τῆς ἐνώσεως τῶν φιλελευθέρων μεταρρυθμιστικῶν καὶ μετὰ τὴν ἐνώσιν τῶν φιλων τοῦ Πολυλᾶ, δὲν ἔλαβε ποτὲ πολιτικὴν χροιάν. Ἀκόμη δὲ σήμερον δὲν ἔχασε τὸν ἀρχικὸν ἐπιστημονικὸν καὶ φιλολογικὸν χαρακτῆρα, τῆς χαρτοπαξίας ἐπιτραπέστης μόνον ἐπ' ἐσχάτων καὶ περιοριζομένης εἰς τὸ bridge.

² Υἱὸς τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης τοῦ Καποδιστρίου.

³ Βλ. καὶ τὸν πρώτους τοῦ στίχους Ἀπὸ τὴν ἔστητα, Εἰς τὴν Πατρίδα, Εἰς τὴν Μήτρα (ἐδημοσιεύθησαν πρὸ 22 ἑτῶν εἰς τὸ «Ἀττικὸν Μουσεῖον» ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Λ. Γραικός, τὸν ἀνεδημοσίευσεν δ. «Νοῦμάς»).

جذاری رصد حکم

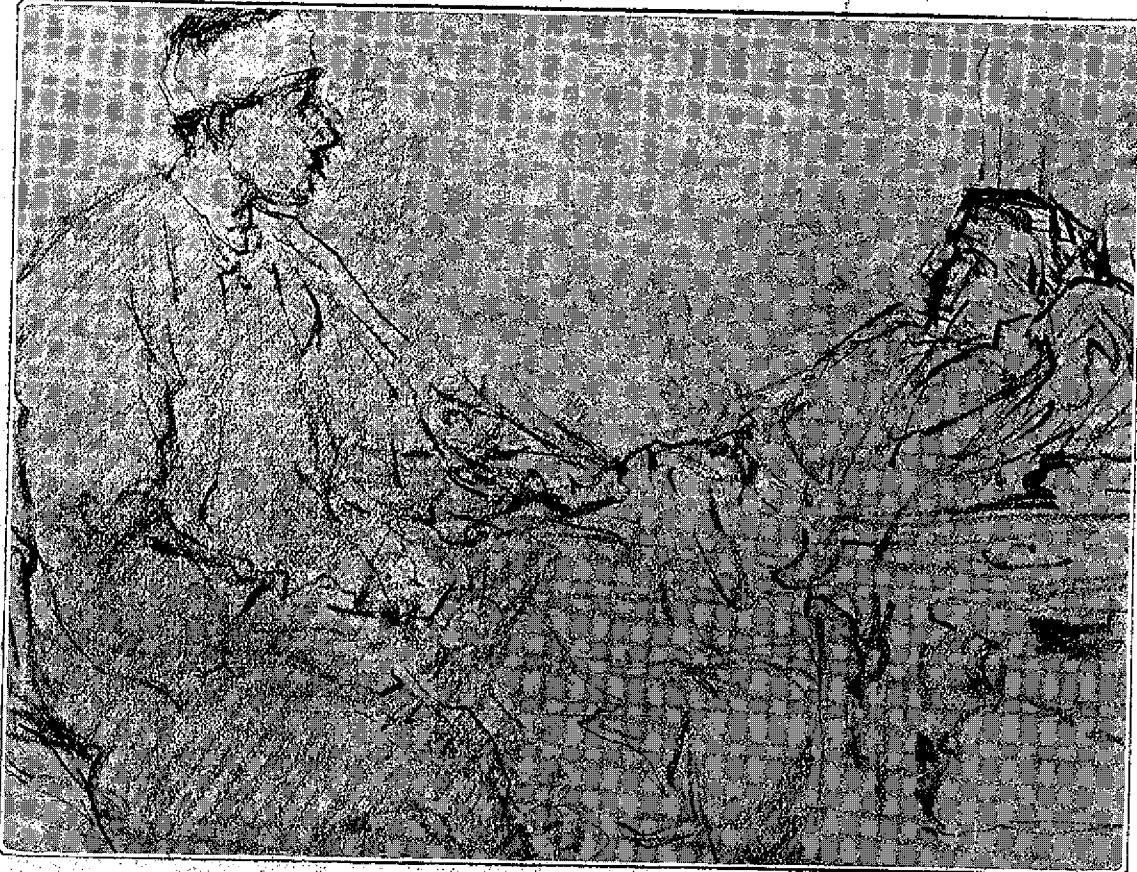

Σχέδιον Τουρκικοῦ (Σταῦροῦ εἰδεσθὲν ἐντὸς τοῦ Στοατιωτικοῦ Σταδίου τοῦ Σαρανταπόρου (δύο ημέρας μετα τὴν μάχην τοῦ Σαρανταπόρου) ὑπὸ τοῦ κ. Κώστα Λαδοστούλου, πολεμικοῦ ἀνταποκριτοῦ

τοτὲ ἐκ τῶν τελουμένων ὑπὸ δρόνς αὐστηροτάτους. Δύναται δὲ τις νὰ προσθέσῃ, διὰ γὰ δώσῃ τελειωτέραν εἰκόνα τοῦ φοιτητικοῦ τοῦ βίου, δτὶ δχι μέγιστον ἀφιερωνε καὶ εἰς τὴν τελειοτάτην ἔκμαθησιν τοῦ ζατρικοῦ¹. Συμμετέσχε εἰς πλείστους ἀγάντας ζατρικού, μέχρι δὲ τὸν τέλος τοῦ βίου τοῦ ἔλευθερος καθ' ἔβδομάδα τὰ προβλήματα τὰ δημοσιεύμενα ὑπὸ τῶν ἀγγλικῶν εἰκονογραφημένων.

Μετὰ τοιούτον ἐλεύθερον βίον ψυχικῶν, διανοητικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἀπολαύσεων, ἡ βιαία μετάβασις εἰς στενὸν περιβάλλον ὑπῆρξε διὰ τὸν Μαβίλην σκληρό. Ἀπὸ τοῦ 1890 δτὲ ἐπανήλθε δπως ἐκτελέση ἐν Κερκύρᾳ τὴν στρατιωτικὴν τοῦ Πολυλᾶ καὶ τοῦ Καλοσγούρου. Τούτους θανόντας διεδέχθησαν οἱ ἔγκοιτωτεροι τῶν ἐν Κερκύρᾳ φιλολόγων, ἴδιως οἱ Κ. Θεοτόκης, Α. Τίρωμένος, Α. Κεφαλληνός καὶ Πασαγιάνης. Τὴν μελαιχολικὴν ψυχὴν τοῦ ἐθέρμαινον μό-

¹ Κατ' ἀρχὰς ὑπέγραψε Λ. Γραικός, ἐπειτα ἀπλῶς Μ. Χαροπάτηματον τὸν ἀνδρός καὶ τὸ ἔξης: Ήστελε μερικα ποιματα εἰς τὴν Τέχνη, ἐκ «φίλων» (ὧς μοὶ εἰπεν δ. Ιδιος) πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ περιοδικοῦ ἄμα ὅμως ἐκοινολογηθῇ δτὶ αὐτὸς ἡτο δ ποιητῆς τῶν ἔκπαισε νὰ στέλλῃ.

ΤΟΥΡΚΟΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝ ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΙ, ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ ΕΙΣ ΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ — ΣΚΙΤΣΟ Ε. ΙΩΑΝΝΙΑΣ

νον δύο διειρα αλληλέδεντα εἰς τὰ δύματά του, ή ἀποκατάστασις τοῦ Ἐλληνισμοῦ καὶ ή ἐπιφάτησις τῆς δημοτικῆς. Πολλοί ἐπάκιζον τὸν Μαβίλην διότι ἔταφεν οὐτώς εἰπεῖν ζῶντα τὸν εσυτόν του· τῷ προσήπτον διτὶ οὔτε ἔδημοσίενε δωκετά, οὔτε ἔστεργε νὰ δεχθῇ θέσιν· ἐν ἀλλαις λέξειν διτὶ δὲν ὑπῆρετι θετικῶς οὔτε τὴν Πατρίδα οὔτε τὴν ίδεαν.

Άλλα αἱ κριτικαὶ αὗται πρῶτον λησμονοῦν τὴν φύσιν του· Ὁ Μαβίλης ἦτο ποιητής, ἡθελε βίον σκέψεως καὶ δινέον, δὲν ἦτο ἀνθρωπὸς δράσσων, τοὐλάχιστον ἐν τῷ καθημερινῷ βίῳ. Διγναταὶ νὰ μεταβληθῇ ὁ Πήγασος εἰς ἵππον μάχης, ἀλλ’ εἶναι παράλογος ἀξίωσις νὰ θέλῃ τις νὰ τὸν μετατρέψῃ εἰς βοῦν ἀροτῆρα. Ἐξ ἀλλοῦ ὁ Μαβίλης εἶχε ψύστην ἀγιάλητριν τῆς ποιησεως τίποτε ἐξ ὅπων ἔγραψε δὲν τοῦ ἐφάνετο δεῖον τοῦ ίδεωδον του, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀκρα του μετριοφροσύνη μετεῖχε καὶ ἀκρας ὑπερηφανείας. Ἐπίσης εἶχε τόσον ψηφιλὴν ίδεαν

τῶν καθηκόντων τοῦ καθηγητοῦ ὥστε ἦτο εἴλικονής διτὲ ἔλεγεν διτὶ δὲν ἔθεώρει ἔαυτὸν ἄξιον τῆς καθηγεσίας.

Πρό τινων ἐτῶν, αὐτὸς ὁ τοσάκις τὰ πάντα ἀρνηθεὶς ἐξήισε διὰ πρώτην καὶ μόνην φοράν μίαν θέσιν, τὴν τοῦ δημοδιδασκάλου εἰς Μακεδονίαν διτὲ δὲν δ. Γ. Σωτηριάδης τῷ ἀντεπότεινε τὴν γυμνασιαρχίαν Θεσσαλονίκης, διλύγον δὲν διέκοπτε πᾶσαν σχέσιν μὲν ἐν τῶν παλαιότερον του φίλων.

Άλλ’ ὑπῆρχε καὶ πρόσθετος λόγος εἰς τὴν φαινομενικήν του ἀδράνειαν. Ὁ Μαβίλης ἦτο βιαθέως πετεισμένος διτὲ ἐφ’ ὅσον ἔκυριάρχει τὸ σύστημα ὅπερ οὐχὶ ἐντελῶς ἀδίκως ἐκλήθη «φαυλοκρατία», αἱ ἀπομικαὶ προστάθειαι οὐδὲν ἴσχυον. Τί ἡδύνατος τις νὰ περιμένῃ ἀπὸ καθεστῶς, δὲν λέγω ἀπὸ ἐνα τόπον, καὶ δὲν διοιλᾶς ὅχι μόνον βουλευτής ἀλλ’ οὔτε καν δημοτικὸς σύμβουλος ἔξελέγετο, καὶ δην διοικούπερς, διὰ νὰ διατηρηθῇ εἰς τὴν ἀρχήν,

ἡγακαΐζετο νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸ πρόγραμμά του.

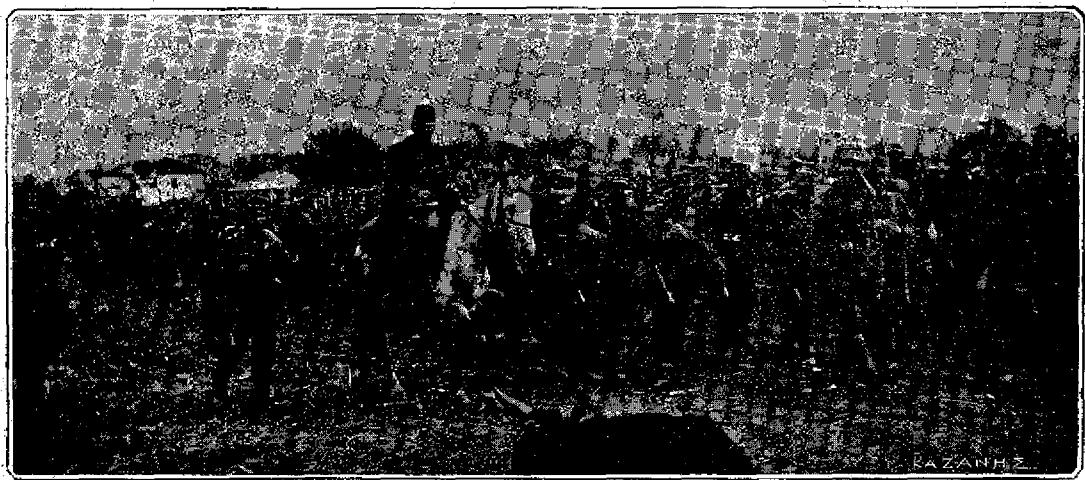
Καὶ ἐν τούτοις τοσαύτη εἶναι ἡ ἰσχὺς τῆς ἀρετῆς ὥστε καὶ ζῶν δπως ἔξη ὁ Μαβίλης εἶχε ἐνεργητικὴν ἐπίδρασιν. Ὁ παραδειγματικὸς του βίος, ἡ ἀπίστευτός του ἀγαθότης, ἡ νηφαλιότης του, ἡ εὐγένεια τῶν τρόπων, ἡ εἰλικρίνεια τῶν πεποιθήσεων του, ἡσούν σπάνιον γόητρον. Πάντες οἱ φιλότιμοι νέοι ἐπόθουν νὰ συγκαταλεχθοῦν μεταξὺ τῶν φίλων του· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἦτο εὔκολον με «ἀκαμπτόν γλυκύτητα» ὁ ποιητὴς ἀπέκλειε πάντα ὑπόπτων συναλλαγῆς μετὰ τῆς συνειδήσεως του. Πλεῖστοι δὲν εἶναι ἔκεινοι οὓς οὕτω ἐμμέσως συνεκράτει. Τοῦ ἔλεγα συχνὰ γελῶν διτὶ ἦτο τὸ καλύτερον κοινωνικὸν ἀντιστρητικὸν ὅπερ ὑπῆρχεν ἐν Ἑλλάδι.

Ἡ παραβολὴ μοὶ φαίνεται τώρα διλύγον

ταπεινή. Ωμίλησα πρὸ στιγμῆς περὶ ἀκάμπτον γλυκύτητος· τὴν ἔκφρασιν εύρον ἐν τῇ περὶ Ἅγιου Ἀνσέλμου ὁραίαν μελέτην τοῦ Sainte-Béuve (Lundis τού, σ’ οελ. 305). Δὲν τὴν ἐπανέλαβον δὲ ἀσυγειδήτως ὁ Μαβίλης διτὶ ἐπόθησε τὴν δάφνην τοῦ μάρτυρος, ἢτο: ἀληθῶς ἀπὸ ἡθικῆς ἀπόφεως ἀντάξιος τῶν μεγάλων ἐκείνων ποιμεναρχῶν οὓς ἡ ἐκκλησία κατέλεξε μεταξὺ τῶν ἀγίων, καὶ οἵτινες ὡς μόνον δπλον ἔχοντες τὴν πίστιν καὶ τὴν ὁρετὴν ἴσταντο. Θαρραλέοι ἀπέναντι πανισχύρων τυράννων. Καὶ βεβαίως δὲν ἔχουμε πλέον τυράννους οίους ἐγένενταν οἱ πρῶτοι αἰῶνες, ἀλλὰ τὰ ταπεινὰ συμφέροντα καὶ τὰ ταπεινὰ πάθη δὲν είναι ὀλιγάτερον παντοδύναμα τότε ἡ νῦν καὶ δὲν χρειάζεται ψυχὴ ἡπτὸν ἴσχυρὰ διὸ νὰ τ’ ἀντι-

ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΠΛΗΓΑΜΕΝΟΣ ΥΠΑΓΟΡΕΥΕΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΟΣΟΚΟΜΙΟΝ ΤΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΙΑΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΣΚΙΤΣΟ Ε. Ιωαννίδη

ΝΙΚΗΤΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΜΑΧΗΝ ΤΟΝ ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ

μετωπίσῃ καὶ νὰ προστατεύῃ καὶ αὐτῶν τας ἀγαθάς ἀλλ᾽ ἀδυνατους ψυχάς.

Γ

Δεν ηύτηχσα νὰ εὑρεθώ παρὰ τὸν Μαβιλῆν οὔτε εἰς Κοήην τῷ 1896 οὔτε εἰς Ἡπείρῳ τῷ 1897 εἰς τους συμπόλεμούς καὶ φίλους του εἰς τὸν Κ. Θεοτόκην, τὸν Γ. Σωτηριάδην, τὸν Ν. Παραμυθιώτην ἀπόκειται νὰ εἴπωσι διόποιού θάρρος καὶ διοίας ψυχικᾶς ἀρετᾶς ἔδειξε τότε. Οὐδεὶς τὸν ἐπλησίασε χωρὶς νὰ τὸν θαυμάσῃ. Συνδεεὶς δριός μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τὸν 1902 ἥκοντης σὲ τὸν πλησίον τὸν βίον του κατὰ τὰ τελευταῖα ἑτῇ δρότε κατελθῶν τοῦ ἐλεφαντίνου πάργου του ἀνεμένη ζωηρότερον εἰς τὴν πολιτείην καὶ χωινωνικὴν ζωὴν.

Παρὸ δὲ τὴν ὀτασιοδοξίαν του διὰ τὸ καθεστώς, ἡ πεποίθησίς του εἰς τὴν ἐμνικὴν καὶ πολιτικὴν ἀποκατάστασιν του δύνους ἦτο τόσον βαθειῶς ἐφοιεύμενη εἰς τὴν ψυχὴν του, ὡστε με βαθὺν καὶ εὐλικρινὴ ἐνθυσισμὸν ἐκαιρέτισε τὴν Ἀνορθωσίν. Ήτο τῆς γιώμωντος παρὸ δὲ τὰ τυχὸν γενόμενα σφαλματα καὶ παρὰ τὴν ἐπιβλαβῆ διὰ τὴν πειθορχίαν ἀνάμειν τὸν στρατὸν εἰς τὴν πολιτικὴν, τὸ κίνημα εἶχε στερεός καὶ ὑγιεινῆς βάσεις, δύνεν πᾶς πολίτης εἰχε καθηκόν νὰ τὸ συντρέξῃ προσπαθῶν συνάμα νὰ βελτιωσῃ καὶ τὰ χωλαινοῦντα.

Τοιαύτη διντίληψις συνεκήγετο καὶ μεταβολὴν βίου. Διὰ τοῦτο οἱ συμπατριῶται του εἶδον — δοσοὶ δὲν τὸν ἐγνωρίζον καλῶς, οὐχὶ ἀνευ ἀπορίας — τὸν ποιητὴν παριστάμενον εἰς συλλαλή-

γεθος καὶ τὴν σημασίαν τῆς διοίας δὲν ὑπάρχουσιν ἵστως ἀλλαὶ παραβλητέαι, εἰχεν ἐπιδειχθῆ τὸ ἀπαιτούμενον τάκτη καὶ ἡ ἀπαραίτητος ὑπομονὴ.

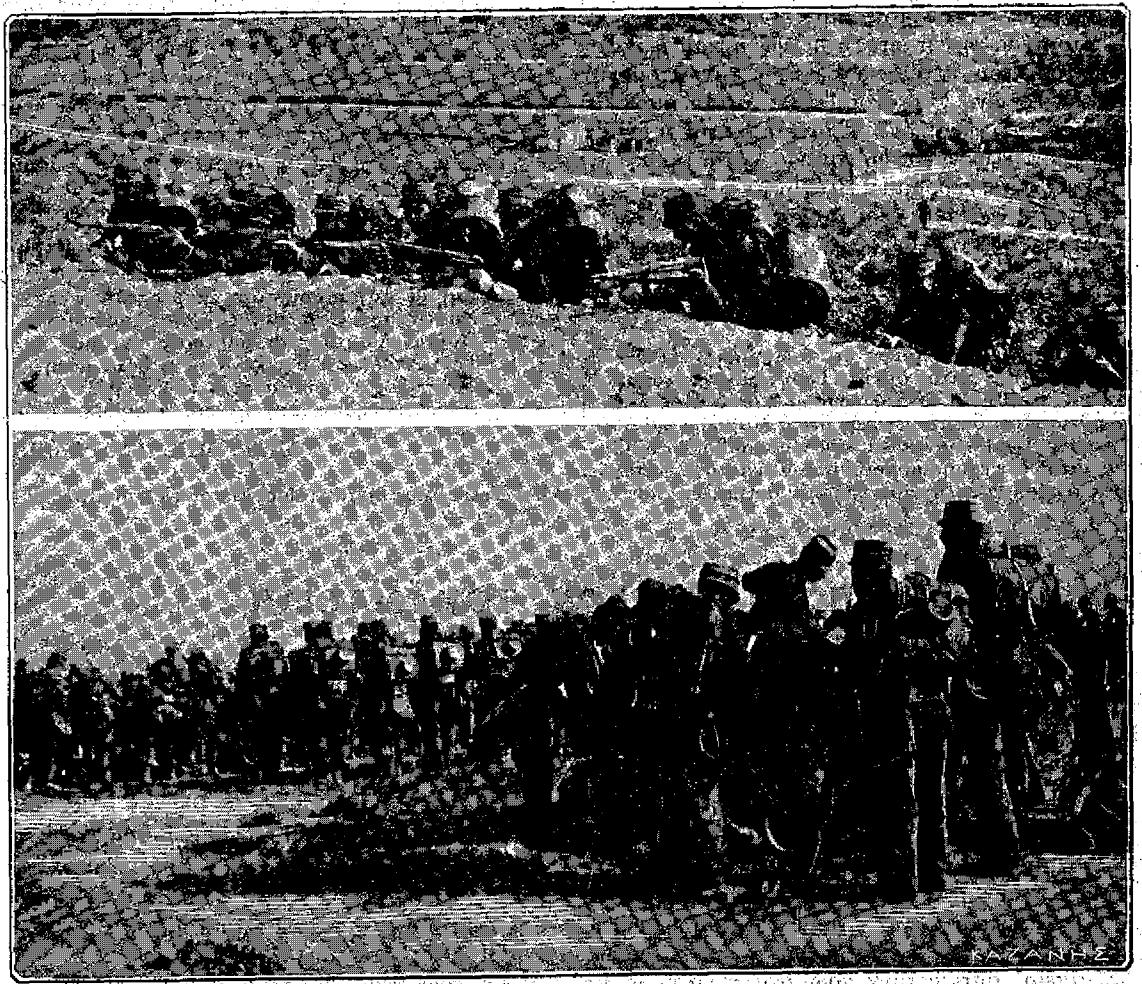
Ἐπίσης τὸν ἐνεθουσίαζεν ἡ παρατηρουμένη ἐν τῇ νεολαίᾳ δριμὴ πρὸς εὐρυτέραν καὶ ποικιλωτέραν μόρφωσιν πρὸς ὑψηλότερα καὶ εὐρυτέρα ἰδεώδη.

Ἐχων ὡς ἔξονα τοῦ βίου του τὴν ἴδεαν τῆς πατριόδος, ἔβλεπε μὲ μεγίστην λύπην τὴν διάδοσιν τῶν σοσιαλιστικῶν ἴδεων. Ἐπρέσβευεν δὲ τοιούκονομικῶς αἱ Ἰδέαι αὐταὶ ἡσαν πρόσωποι διὰ τὴν Ἑλλάδα, πολιτικῶς δὲ διὰ διπλωμάτης καὶ συνέβη ἀλλαχοῦ, θὰ ἔξενευριζον τὸ πατριωτικὸν αἰσθήμα, τέλος δὲ τὴν ἐπιδίωξις κοινωνικῶν μεταρρυθμίσεων δυσχερῶν, καὶ δαπανηρῶν θὰ μᾶς περιέσπα αὖτε τῶν στρατιωτικῶν παρασκευῶν αἵτινες μέχρι τῆς τελείας ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως ἔδει

νὰ φσιν τὸ μόνον μας μέλημα. Ἐν τούτοις καὶ παρὸ δὲ τὰ μεταξὺ τῶν νέων φίλων του, καὶ ὑπῆρξε διὲ αὐτὸν ἀπίστευτος εὐτυχία διτὶ ἀπέκτησε νέους φίλους, ὀλίγους ἡγάπα περισσότερον τῶν ἀντρόντων εἰς τὴν κοινωνιολογικὴν διάδα δὲ τὸ ἐργατικὸν κόμμα βούλευτῶν καὶ τοῦτο διότι ἀκριβῶς εἰς αὐτοὺς δινευρίσκει ἐνουτέρων μόρφωσιν καὶ πυκνότερα ἴδεωδη.

Ἐκεῖνο δριμὸς δέποτε κατ’ ἔξοχὴν τὸν ἐδέρματινε καὶ τὸν ἀνεξωγόνει, διτὶ δὲ στρατιωτικὴ παρασκευὴ καὶ ἡ ἴδεα τοῦ προσεχοῦς πόλεμου. Ἐθεώρει τὸν τελευταῖον ἀναπόφευκτον καὶ ἔβλεπε μετ’ ἀγαλλιάσεως διτὶ δλον τὸ ἔθνος παρεοπενάζετο διὲ αὐτὸν.

Διαλυμείσης τῆς Ἀναδεωρητικῆς Βουλῆς δὲν ἐσκόπει νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὰς ἐκλογάς, ἥλαξε γνώμην δτει εἶδεν διτὶ διπλανή του δυσηρέστει

ΠΥΡ.—ΠΡΟΕΓΩΜΑΣΙΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑΝ

ΚΑΖΑΝΗΣ

τὸν κ. Ζαβιτσιᾶνον, πρὸς τὸν δποῖον ταχέως είχε συνδεθῆ διὰ βαθυτάτης ἀγάπης. Ἡ ἀποτυχία του εἶναι ἐν τῶν θλιβερωτέρων ἐπεισόδιων τῆς ἐκλογικῆς μας ἴστορίας δὲν ὠφείλετο εἰς δεῦμα ἐκλογικὸν ἀφ' οὐδὲ συνδυασμὸς εἰς δινῆκε κατέλαβε 5 ἔδρας ἐπὶ 8, οὗτε εἰς κανένα ζήτημα ἀρχῆς¹, ἀλλ' ἀπλῶς εἰς παλαιὸς κακὰς ἔξεις, ἐκ τῆς ἀντιλήψεως διτοῦ δὲ βουλευτῆς πρέπει ἀνδρὶ νὰ ἀπηρετῇ τοῦλάχιστον νὰ περιποιηται ἀτομικῶς τοὺς ἐκλογεῖς του. Ἡ ἐκδηλωθεῖσα πάνδημος θλίψις ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Μαρβίλη ἔδειξε πόσον ταχέως δὲ νομὸς Κερκύρας μετενόησε διότι ἐστέρρησε ἑαυτὸν τοσούτου ἀντιπροσώπου. Ἡ μόνη δύως πρακτικὴ ἐκδήλωσις τῆς θλίψεως ταύτης θὰ εἶναι ἡ ἐγκατάστησης τῆς ἀντιλήψεως ἡτις κατέληξεν εἰς τὴν ἀποτυχίαν τοῦ ποιητοῦ.

Διὰ τὴν ἀποτυχίαν ταύτην οὐδεὶς ἐλυπήθη ὀλιγάτερον αὐτοῦ τοῦ ἴδιου. Οὐδέποτε ἐλαυνεῖ λαμπροτέρα η ἔκτακτος του ψυχὴ καὶ η καταπληκτικὴ του μετριοφροσύνη η τὴν ἐπομένην τῶν ἐκλογῶν. Θὰ ἐνόμιζε τις διτοῦ εὑρίσκε τὸ ἀποτέλεσμα φυσικόν. Ἐπανέλαβε τὸν συνήθη του βίον. Πυκνώσας μόνον καὶ καταστήσας μακρυτέρας τὰς ἐκδρομάς. Βλέποντες αὐτὸν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ θέρους ἐκδράμαντα μέχρι τῶν περατῶν τῆς νίσσου Κερκύρας, οἱ γνωρίζοντες αὐτὸν ἐνδόν τις τί ἀπέβλεπον αἱ τοιοῦται σκληραγγύαι. "Ηθελε νὰ εἶναι ἔτοιμος διὰ τὸν ἐπικείμε-

¹ Εσφαλμένως ἔγραψη διτοῦ δὲ Μαρβίλης ἀπέτυχε ὁ δημοτικιστής. Ἐκτος διτοῦ ήτο ὅτοι ὑποψήφιος εἰς νομὸν εἰς δὲν ἐποιεύθησαν δὲ Βαλαωρίτης καὶ δὲ Πολυλάζ, η ἀλήθεια εἶναι διτοῦ γεγονός διτοῦ δὲ Μαρβίλης καὶ δὲ Ζαβιτσιᾶνος δωμῆλησαν κατά τοῦ νέου ἀρθρου τοῦ Συντάγματος δὲν ἔχονται μοποῦτη, τοῦλάχιστον λυσιτελῶς, δὲ επιχείρημα ἐκλογικὸν ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων του.

ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΜΑΒΙΛΗ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Πατρίδα, σὰν τὸν ἥλιο σου ἥλιος ἀλλοῦ δὲ λαμπεῖ Πῶς εἰς τὸ φῶς του λαχταροῦν δὲ θάλασσα καὶ οἱ γράμμοι, Πῶς λουλουδίζουν τὰ βουνά, τὰ δάση, οἱ λαγκαδίες Στέργοντας του θυμίαμα μυριάδες μυριουδιές! Αφροδογούν οἱ ρεματίες καὶ λουλουδῖς δὲ λίμνη, Χίλιες πουλιῶν λαλίες ἥχουν, τῆς δύμοφιᾶς τῆς θύμνοι, Στὸ διπέρι διπράσπιτον χρώματα παντοῦ λογῆς [λογῆς]

νον πόλεμον. Εἰς μίαν ἐκ τῶν ἐκδρομῶν αὐτῶν δεικνύων τὰς χαράδρας τῆς ἀπέναντι Ἡπείρου διμολόγησε εἰς στειρὸν φύλον διτοῦ τὸν ἦτο νὰ πέσῃ εἰς μίαν «Ἡπειρωτικὴ θεματιά».

Τὸ διειδὸν τοῦτο ἐπληρώθη. Προηγήθησαν δὲ τῆς πληρώσεως του οἱ εὐτυχεστεροὶ μῆνες τῆς ζωῆς του· εἰδε τὸν συναγερμὸν διοιδήρου τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὴν ἀπόσβεσιν τῶν ἀναμνήσεων τοῦ 1897, τὴν ἀνάκτησιν Ἑλληνικῶν χωρῶν. Καὶ καμία θλίψις δὲν ἐπερρίφθασε νὰ πικράνῃ τὴν χαράν του.

Διὰ τὴν πατρίδα του τὴν μεγάλην καὶ τὴν μικράν, διὰ τὴν μείνασαν διλομόναχην ἀδελφῆν του, διὰ τὸν φύλους του δὲ θάνατός του εἶναι ἀπώλεια ἀνεπανόρθωτος, αὐτὸς δύως εὗρε τὸν θάνατον ποὺ εἶχε ποδήση, τὸν θάνατον ποὺ τοῦ ήξεις, ἔλαβε «τὸ ἄγια τοία δῶρα ποὺ δύναται νὰ προσφέρῃ η ζωὴ εἰς τοὺς πρόσσωφας τῆς» Θάνατος, ὀδανασία καὶ ἐλευθερία¹.

Καὶ καλύτερον ἐπιτύμβιον δὲν δύναται τις νὰ εὔρῃ διὰ τὸν τάφον του παρὰ τοὺς στίχους τοὺς δποῖονς ἔγραψε διὰ τὸν φονευθέντα τῷ 1897 ἐν Ἡπείρῳ «Ἄγγιλον συναγωνιστήν του Χάρδις,

Χερούβικῆς χαρᾶς χρυσὸς ὀδέρας
Σὲ φλόγιος πατώντας τῆς Ἡπείρου
τὸ χῶμα.

Καὶ σὲ λόγου σου τότε ἔκειμες τάμα
Νὰ φτάσῃς ὅπου αὐτὸς μόνος ξαμόνει
Ποῦντι ποιητής καὶ μάρτυρας ἀντάμα.
Τοῦ Ἀπόλλωνα ὅτι η χάρη, η δόξα μόνη
Σοῦ λειτε τοῦ θανάτου — καὶ ἐνα βόλι
Σὲ ἔστειλ' ἥρωα στὸ ἡλιόιο περιβόλι.

ΑΝΔΡ. MIX. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ

¹ Τελευταῖος στίχος τοῦ σοννέτου εἰς τὴν Κρήτην.

Μιὰ σκεπὴ μᾶς πλέκουν ἄνθη ἑδῶ καὶ φύλλα

«Οπου ἡ κάρπα δὲν περνάει.

Μόνο ἀπάγουθε τὸ φῶς τὴν πρασινάλα

Στὰ τετράζανθα μαλλιά σου ἀντιφωτάει.

«Ελ̄, ἀγάπη μου γλυκὰ ν̄ ἀναπαυθοῦμε,

Δῶ σιμὰ στὴ νερόμανα.

Γύρος ἑδῶθε λυγερή, νὰ φιληθοῦμε.

«Ἀλλ̄ ἀγάλια, μη ἔχωντας τὸν Πάνα!

Στὸ χιονᾶτο σου τὸν κόρφο ἔνα λουλοῦδι

Μαβί κι ἄγριο γέροντες κάτου·

Σὰν βραδυνάστη θὰ σου ψάλω ἔνα τραγοῦδι

Ποῦ θὲ γάχη τὴ δροσιά, τὴ μυρωδιά του.

Γύρε πάλι, λυγερή, νὰ φιληθοῦμε,

Τὸ νερὸ σιγουλάει.

Τὴ μουρμούρα τὴ γλυκειὰ ποῦ τώρ' ἀκοῦμε,

«Ο σκοπός ποῦ θὰ σου πῶ θὰ σ' τὴ θυμάρη.

Τήρα ἐκεῖ στὸ ἀλαβαστρένιο σου ποδάρι

Πεταλοῦδα ωραία ζυγώνει,

Σὰν κι ἀντή μὲ πλήθιο χρῶμα καὶ καμάρι

Τὰ φτερά του δὲ κάθε στίχος μου θ' ἀπλόνη.

Δόξ μου ἀκόμα ἔνα φιλάνι, δόξ μου κι ἄλλο!

Σὺ τοῦ τόπου εἰσ' ή Ναϊδά.

«Ἄχ! νὰ ἡμπόρια στὸ τραγοῦδι μου νὰ βάλω

Τοῦ φιλοῦ καὶ τοῦ κορμοῦ σου τὴ γλυκάδα!

«Αττικὸν Μουσεῖον. 1891

Α Η Θ

Καλότυχοι οἱ νειροὶ ποῦ λησμονᾶνε
Τὴν πίκρια τῆς ζωῆς. «Οντας βυθήσῃ

Ο ἥλιος καὶ τὸ σούρουντο ἀκλουμήσῃ

Μήν τοὺς κλαῖς δ καθύμος σου δσος καὶ νάναι.

Τέτοιαν ὥρα οἱ ψυχὲς διψοῦν καὶ πᾶνε

Στῆς λησμονᾶς τὴν κρουσταλλένια βρύση.

Μὰ βοῦρκος τὸ νεράνι μὰ μαρβέσῃ

«Α στάξῃ γι' διφτές δάκρυον ὅθε ἀγαπάνε.

Κι ἀν τοιοῦν θιολὸν νερὸ διαναυμοῦνται,

Διαβαίνοντας λειβάδια ἀπὸ ἀσφοδῆλη,

Πόνους παλιούς ποῦ μέσα τους κοιμοῦνται.

«Α δὲ μπορῆς παρὰ νὰ κλαῖς τὸ σθεῖλι,

Τοὺς ζωντανοὺς τὰ μάτια σου δὲς θρηνήσουν

Θέλουν, μὰ δὲ βολεῖ νὰ λησμονήσουν.

Κ Α Λ Λ Ι Π Α Τ Ε Ι Ρ Α

«Αρχόντισσα Ροδίτισσα πῶς μπῆκες;

Γυναῖκες διώχνει μιὰ συνήθεια ἀρχαία

«Ἐδώθε». «Έχω ἔνα ἀνίψι, τὸν Εὐκλέα,

Τρία ἀδέρφια, γυιδ, πατέρα, Ὄλυμπιονίκες·

Νὰ μὲ ἀφίσετε πρέπει, Ἐλλανοδῆκες,

Καὶ ἔγω νὰ καμαρώσω μὲς τὰ ὄωσια

Κοομιά, ποὺ γιὰ τὸ ἀγρόλι τοῦ Ἡρακλέα

Παλαίριουν, θιαμαστὲς ψυχὲς ἀντρίκιες.

Μὲ τές ἄλλες γυναικὲς δὲν εἶμαι δμοια·

Στὸν αἰῶνα τὸ σοὶ μου θὰ φαντάζῃ

Μὲ μάλαμα γραμμένος τὸ δοξάζει

Σὲ ἀστραφτερὸ κατεβατὸ μαρμάρου

«Υμος χρυσὸς τοῦ ἀθάνατου Πινδάρου».

Μ ΟΥ ΧΡΩ Μ Α

Φυσάει τὸ δεράκι μὲ ἀνάλαφρη φόρα

Καὶ τές τοιανταφύλλιες ἀργὰ σαλέβει·

Στές καρδιές καὶ στὴν πλάστη βασιλέβει

Ρόδινο σούρουπο, ὡρα μυροφόρα,

Χρυσὴ θυμητικῶν ὀνείρων ὄρα

Πλοῦ η ψυχὴ τὴ γαλήνη προμαντέβει,

Τὴν αἰώνια γαλήνη, καὶ ἀγναντέβει

Σὰν γιὰ στερνὴ φορὰ κάθε της γνώρα

«Ἄξεχαστη» ξανθὲς κρινοτραχῆλες

«Άγαπες, γαλανὰ βασιλέμενα

Μάτια διγρὰ καὶ φιλιὰ καὶ ἀνατριχίλες

Καὶ δάκρυα πλάνα δῶρα ζηλεμένα

Τῆς ζησῆς ποὺ ἀχνοσβινέται καὶ τελείνει

Σὰν τὸ θαμπό γιούλι ποὺ δλοένα λυόνει.

Τέχνη. 1898—1899

Οι τελευταῖοι στίχοι τοῦ ποιητοῦ:

ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ

— Γεμμένο στὸ ιδιο πλοίο —

Σου ἀρέσαν τὰ σονέτα μου κι ἀγάλι

«Άγαλι ἐψυχοπόνεσες καὶ ἐμένα

Καὶ χαρίσεις μου, ὡροφρομάτα, μ' ζνα

Φύλημα τὴν καρδιά σου τὴ μεγάλη.

Ποιός ερόάγισε τὸ ἀλινού ἀνθογυάλι

Καὶ ἀντὶς αἴμα νερὰ δωρῶ χυμένα;

Καὶ τὸ ἀνδια της μάτια μαραμένα

Εἰλε δὲς διψαρίζεις της γλύκας γυρογυάλι;

Μισοκρύθεται ἐν ἔλαιο βιβλίο

Σκονισμένο, παλήρη στὸ φάρι,

Τὸ ἔδιαβασες μιὰ μέρα σ' ἔνα πλοίο

Καὶ δὲν καλοθυμᾶσαι ούτε τί γράφει.

Μιὰ μιὰ στάλα ζωῆς πιωμένη σῶχει,

Κι ἀκόμα, δὲν τὸ παραρρίγνεις, δχι.

•Πατοίς, Δεκέμβριος 1912

Α. ΜΑΒΙΛΗΣ

ΕΙΔΑΥΛΙΟ

Μὲ φωτίσματ' ἀσημένια λαμπτοφίζουν

Οι ἔλιες δέω στὴ λιακάδα·

Μόνο δέδω νερὰ δροσάτα μούριμονθίζουν

Εἰς τὸ ἀπόσκια μὲς στὴν πλούσια πρασινάδα.

Εγιά

Στην κηφαλή σε έφυγασ μεγίστη,
Τέρπη ήγιε, τη γέρνεις μέτη γίγη
Πραγιάδα πόλιος σε τυγχεί
Σα να θεται σε νευροστοργίη.

Kai τὸ μάτε πράγματι στὸ μεθύσι
Τῆς αγαπης πιπίζοντας ανοίγει
Στὸ κηφαλή σε έφωτάριο κυνῆρι
Σπὸ κηφαλὶ σε πόλι δὲ θὰ γαρνθίσῃ.

Ω πόσο στὴ θανὴ τὰ σὲ γρυκανναν,
Μὴ τη μεριστικαίων πόλι κανεν,
Ογιώντανς νιότις ὄμορφάδες
Τὶς πὰ Αιρησθει μένεσθη πλιθίνναν
Ω νὰ μπορθεῖν εἴτε νὰ πεθίνναν
Καὶ ἄγρε φυχὴς τῆς φυχῆς διάδερφαδες.

Μαρίνη

«Νομίζε», Δεκέμβριος 1912
(Από τὸ Λεύκωμα τῆς Μυριόλλας-Μούριας)

ΠΑΛΗΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ - ΤΑ ΓΙΑΝΝΙΝΑ

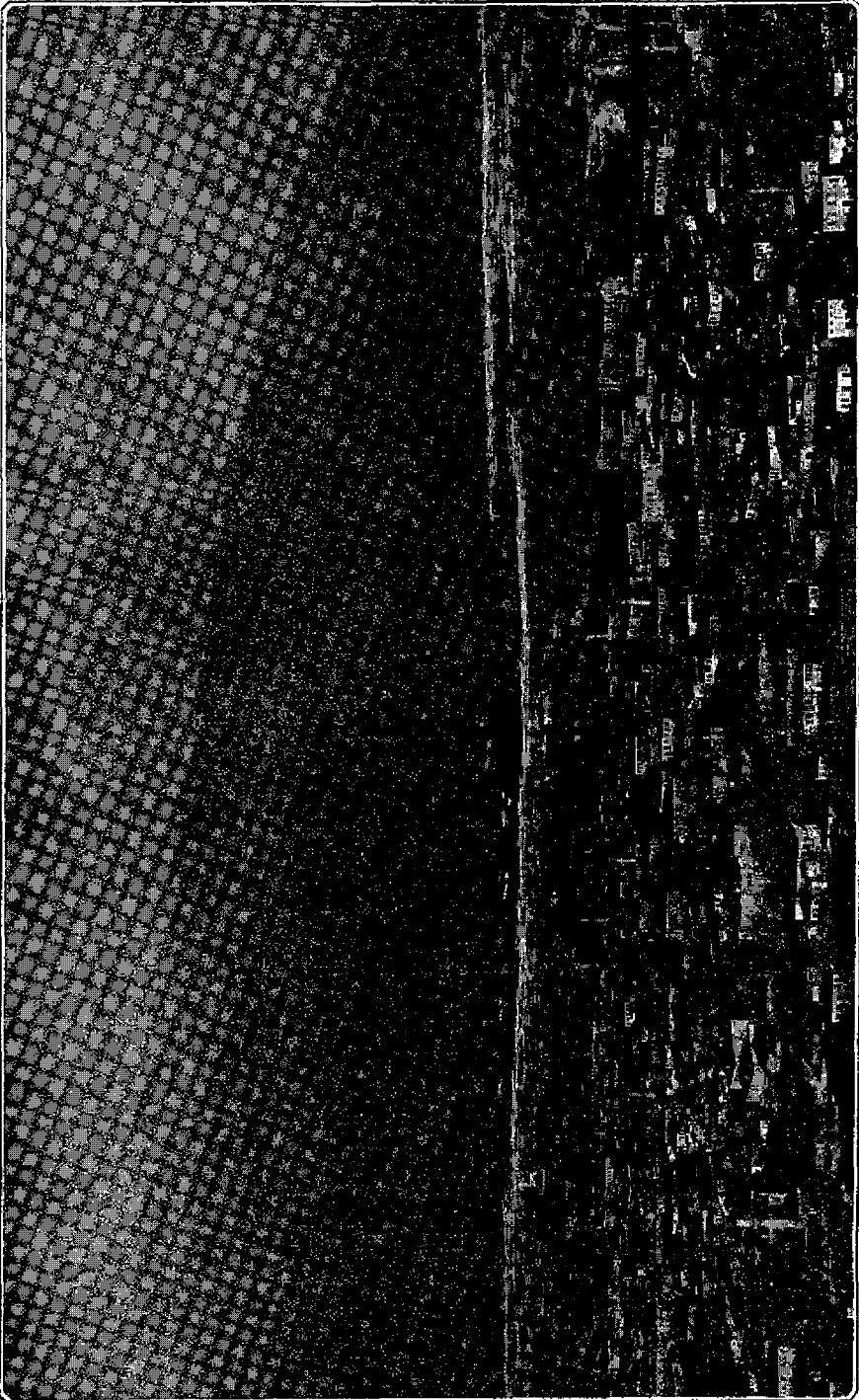
Όλα τὰ μάτια είναι τώρα καδόφωμένα στὰ Γιαννινά.
Οι στίχοι τοῦ Βαλαωρίτη δὲ λικνίσουν τὰ έλληνικά
στήθη ποὺ πάλλονται διὰ τὴν τύχην τῆς θρυλικής
πόλεως.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Κατὰ τὸ χιλιοστὸν δικτακοσιοστὸν πρῶτον ἔτος
Ἐπὶ τῆς ἥδη καθημαγμένης σκηνῆς τῶν
Ίωαννίνων παριστάνετο ἀνήκουντὸν δρᾶμα,
ἔπιγραφόμενον ἐν τοῖς ἡπειρωτικοῖς χρονικοῖς

Ἡ δεκαπτάτη τὴν Κυριακὴν Φεοσύνη. Καίτοι μὴ
παντάπαιδι μηδὲ πρὸς πάντας ἀγνώστων τῶν
αἰτίων τῆς θυσίας ταύτης, ἐπιτραπήτω μοὶ
διμως, χάριν πλειόνος σαφήνειας, ἢ διὰ βραχέων
ἔξιστροησις τῆς δεινῆς ταύτης καταστροφῆς.

Ἔκμαζεν ἐν Ίωαννίνοις κόρη θαυμασίου
κάλλους καὶ περιφραγοῦς γένους, ἡ Εὐφροσύνη.
Δὲν ἐδύνατο ἐπομένως νὰ μείνῃ ἀγνώστος τῷ
Ἀλῇ, θηρεύοντι ἀπανταχοῦ νέα θύματα πρὸς

πόρον τῆς δοσεγέας αὐτοῦ. Υπάρχουσιν ὑποψίαι ὅτι δὲ Ἀλῆς ἐπειράθη νὰ διαφεύξῃ τὴν κόρην, ἀλλὰ φοβήθεις λοις τὴν κοινωνιὴν αὐτῆς θέσιν ἀπέστη πρὸς καιρὸν τοῦ ἀνοσοῦ ἔργου. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ Γαβριὴλ ὁ Γκάγκας, τότε μητροπολίτης Λαρίσους καὶ θεῖος τῆς Εὐφροσύνης, συνέσευξεν αὐτὴν εἰς γάμον μετὰ Δημητρίου τινός, πλουσίου ἐμπόρου, καὶ οὕτως ἐνόμισαν ἀπαντεῖς ὅτι ἡ περιστερά διέφυγε τοὺς δυνυχας τοῦ ἀδηφάγου δρενέου. Δύο τέκνα ἀρρεναὶ πήρεν δικόρων τὸν γάμον τούτου, ὅτι δὲ Δημητρίος χάριν ἐμπορίου μετέβη εἰς Βενετίαν.

Συνέπεσε τότε δὲ πρεσβύτερος ιερὸς τοῦ Βιζηρού Ἀλῆς, δὲ Μουχτάρ, νὰ ἴδῃ τὴν Εὐφροσύνην καὶ τρωθεὶς ὑπὸ φλογεροῦ ἔρωτος, ἐπεκείρησε διὰ μυρίων τεχνασμάτων καὶ προσφροῶν νὰ δελεάσῃ τὴν σωφροσύνην αὐτῆς. Ἐτύχε τέλος τοῦ σατανικοῦ σκοποῦ καὶ ἔντρομα τὰ Ιωαννιναὶ ἔμαθον τὴν αἰσχύνην τῆς Ἑλληνίδος καὶ ἐπιώπων, μὴ τολμῶντα νὰ ἀντιδράσωσι πρὸς τὰς βούλας τῆς ἐπαράτου ἐκείνης οἰκογενείας.

Τοιουτορόπως ἐν τῷ βορβόφῳ τῆς ἀμαρτίας ἐκπλέτετο ἡ Εὐφροσύνη, τυφλωθεῖσα οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς ἰσχύος τοῦ Μουχτάρ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ἔρωτος αὐτοῦ, δὲ ησθάνετο δυολογούμενός.

Οἱ Ἀλῆς, δοτις ἡγγίζε πρὸς τὸ γῆρας, διότι πατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦγε τὸ ἔηκοστὸν πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἐγίνωσκε τὰ πάντα καὶ, ἀντεραστής τοῦ ιεροῦ αὐτοῦ, κατέβαλε πᾶσαν προσπάθειαν διὰ προσπάθειαν τὴν Εὐφροσύνην, ἀποσπῶν αὐτὴν ἀπὸ τῆς καρδίας τοῦ Μουχτάρ. Ἡ δὲ ἀπέκρουσεν ἐπιμόνως τὸν πατέρα καὶ οὕτως ἔρριψεν ἀφ' ἐστῆς τὸν πρῶτον σπόρον τῆς μετὰ ταῦτα παρὰ τοῦ Ἀλῆ τελεσθείσης ἐκδικήσεως.

Αἴφνης δὲ ἡγεμονεύων τότε Σελίμ αἰτεῖ παρὰ τοῦ Βιζηρού τῶν Ιωαννίνων στρατιωτικὴν βοήθειαν πρὸς καταρρόπωσιν ἀντάρτου τινός σατράπου τῆς Ἀδριανούπολεως. Ἐπελάβετο τῆς εὐκαιρίας δὲ Ἀλῆς, ἵνα ἀποτέμψῃ τὸν Μουχτάρ, καὶ, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν πιστὸν καὶ ἀρχαῖον φίλον Τοχήρο, νύκτῳ εἰσέρχεται εἰς τὸν ὄχλαμον τῆς Εὐφροσύνης. Ἐκεῖ δέ, ἀφ' οὗ ἔμεινε μόνος, προσπίπτει καὶ αἰτεῖ παρ' αὐτῆς ὡς ἐλεημοσύνην τὸν ἔρωτα, δὲν τοσάκις τῷ εἶχεν ἀρνηθῆ, καὶ ματαίως ἐξαντλήσας πάντα δέδυναντο νὰ πείσωτι τὴν γυναῖκα, ἀποσύρεται καὶ καταδικᾶει αὐτὴν εἰς θάνατον, ἐπὶ προφάσει ὅτι δῆθεν εἶχε διαφεύξῃ τὴν ἀρετὴν τοῦ Μουχτάρ. Οὐδὲ εἰς τοῦτο ἀρκούμενος, συμπεριέλαβεν εἰς τὴν αὐτὴν καταδίκην δεκαέξι ἀλλας νέας Ἑλληνίδας ἐκ τῶν διασημοτέρων οἰκογενειῶν καὶ φίλας τῆς Εὐφροσύνης.

"Ἀπασαι ἐπνήγησαν ἐν τῇ λίμνῃ Ἡ Εὐφροσύνη, λιποθυμήσασα καθ' ὅδον, ἐξέπνευσεν ἀλλὰ καὶ νεκρὰ ἐβιβλίσθη εἰς τὰ ὄδατα. Τρικυμίας δὲ ἐπέλθούσης, πολλὰ τῶν πτωμάτων, ἐν οἷς καὶ τὸ τῆς Εὐφροσύνης, ἐξεβράσθησαν ὑπὸ τῶν κυμάτων ἐπὶ τὴν ἀκτὴν καὶ τότε συγγενεῖς καὶ φίλοι ἔδραμον ἵνα δώσωσι ταφὴν εἰς τὰς μάρτυρας ἐκείνας. Ἡ Εὐφροσύνη ἐτάφη ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἅγιων Ἀναργύρων. Ἐπὶ πολλὰ δὲ ἐπεσκίαζον τὸν τάφον αὐτῆς ἀγριελαία καὶ κρίνοι εὐθέστατοι.

Ἐνώπιον τοῦ Ἀλῆ τούτου παρίσταται ἡ Εὐφροσύνη ἀληθές καὶ πιστὸν σύμβολον τῆς τότε ἐλληνικῆς κοινωνίας. Ἀμύντος καὶ καθαρὰ ἐνεκεν τῆς καταγγής αὐτῆς δὲν ἡδυνήθη νὰ τηρήσῃ ἀνέπαφον τὴν παρθενικὴν αὐτῆς ἀγνότητα, ἀλλὰ τυφλωθεῖσα πρὸς μικρὸν ἐκ τοῦ ψευδοῦς μεγαλείου καὶ τοῦ σατανικοῦ φέγγους τοῦ διαγνάμοντος τότε ἐν Ιωαννίνοις, παρέδωκε τὴν ψυχὴν καὶ τὴν σάρκα εἰς χειρας τῶν μιαρῶν δαιμόνων. Ἡ τερατώδης αὐτῇ καὶ συμβολικὴ μῆτρας ἐξ ἡς ἐδύναντο νὰ προκύψωσι δεινὰ ἀνθεράπεντα, ἔτεινε πρὸς ταχυτέραν πραγματοποίησιν τῶν καταγνωμάτων σκοπῶν τοῦ τυράννου. Διὸ καὶ μετὰ φρίκης παρατηροῦμεν ὑπηρετοῦντας τότε καὶ μετὰ ταῦτα, εἴτε ὡς συμβολίους, εἴτε ὡς διπλαρχηγούς, πολλοὺς τῶν διασημοτέρων Ἐλλήνων.

Τοιαύτη ἡ Εὐφροσύνη, δὲν ἥθελεν εἰσθαι βεβαίως δέξια τῆς ἐλληνικῆς ποιήσεως. Ἀλλ' ἡ μετάνοια, ἡ ὁνομένη ψυχὴν ἐκ θανάτου, δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπέλθῃ πρὸς ἀνάπλασιν τῆς Ἑλληνίδος γυναικός. Μόλις δὲ ἐραστὴς ἀπέρχεται καὶ μόλις ἐκείνη ἀπομονοῦται, εὐθὺς ἀναλαμβάνει τὸν ἀληθῆ αὐτῆς χαρακτῆρα. Ἀποκρούει τὸν Ἀλῆς, ἀποποιεῖται τὰ δῶρα αὐτοῦ, ἀδακρύνει δέχεται τὸν θάνατον ὡς μόνον μέσον ἐξιλεώσεως, καὶ τοιούτῳ τρόπῳ καθίσταται ἀξία τοῦ μαρτυρικοῦ στεφάνου, δὲν ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῆς ἔθεσε πενθηφοροῦντας ἡ ταλαιπωρος Ἡπειρος.

"Υπὸ ταύτην τὴν ἐποψίν ἐθεώρησα τὴν Εὐφροσύνην. Ἡ πάλη εἶναι προφανής. Λείπεται δὲ εἰς τὴν ποίησιν νὰ δεῖξῃ τὴν νίκην τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας κατὰ τοῦ ἐξοιλοθετικοῦ στοιχείου τῆς Κατακτήσεως. A. B.

Η ΚΥΡΑ ΦΡΩΣΥΝΗ

Κρυφά τὸ γλυκοχάραμμα προβάνει ἀπὸ τὸν Πίνδο Ραντζόντας μὲ τὴ δροσιά τὸ κάθε πάτημά του. Κοιμᾶται ἡ λίμνη ἀτάραχη, καὶ ἵστος γιαλοῦ τὴν ἀκρη ἀκούεται γλυκά γλυκά λύγος μάρδος νὰ παῖξῃ. Σάν θηροῦ ἀναστάσης μικροῦ παΐδιον ἐς τὸν όντο. Κάποτ' ἐδιάβανε τρελλό, χαρούμενο τ' ἀγέρι. Καὶ μὲ τ' ὄνθφα τοῦ φτερᾶ γλυστρῆς ἡ λίμνη ἐπάνω Καὶ παῖξει καὶ δροσίζεται καὶ ἔνα φιλί τῆς παίρνει.

Κ' ἐκείνη, ποῦναι ἐντροπαλή, τὸ μέτωπον ἡρόνει. Κοινωνίας εἰσιγείει μιὰ στιγμὴ καὶ τὸ ἀγεράκι φεύγει. Σηκόνεται, σηκόνεται, λευκῇ λευκῇ σὰ κιόνι. Ἡ καταχνιά, ποῦ ἐπάνω τῆς ἀπλόνεται τὸ βράδυ, τὸ μωτικά τὰ κάλλη της νά κρύψῃ, νά σκεπάζῃ. Σηκόνεται, σηκόνεται, ψηλά ψηλά, ψηλά ψηλά. Σάν ιερὸ θυμίσια μὲ χίλιαις εὐωδίαις. Ποῦ βγαίνεις ἀπὸ τὴν Ἡπειρο σὰν ἀπὸ δημοκαλῆσι, Καὶ διαπερνοῦν τὰ στήθη της τ' ἀγγελικά της στήθη. Εσπάραξεν ἡ δύστυχη σὰν ἔνοιωσε τὸ κρόνο, Ποῦ ἐδάγκανε τὴ σάρκα της καὶ μάλιστα ἀνατριχίλα. Ακούσεις μέσας τῆς τὴν καρδιὰ σκληρὰ νὰ τήνε σφάξῃ.

Μαραίνεται ἀπὸ τὸ φύρο της, τὸ χέρι της ἀπλόνει. Κι' ὅραίζεις, σφίγγει λαίμαργα τὸν ἔρμο της τὸν κόρφο, Γιατὶ συμπάται ἡ δύστυχη, συμπάται πῶς μάλιστα, Αθύρα μάνα καὶ γλυκεύα, τῆς ἐβραχεῖς τὸ όγκος Εὐλογημένο καὶ ὄφθονο τὸ μωτικό της γαλά. Ζεῖσθη τὰ μάτια μου, ἀνοιξα τὴν καρδιά μου, Για νά χρετασθε τὴ βοή, τὴ λάμψη τοῦ πολέμου! Μήντον δύνειο σκληρό, μήντον δύνειο ψευτρά ἐλπίδα;

"Αν ἡτον δύνειο σκληρό, μήντον δύνειο τὸ μωτικό της γαλά. Ζεῖσθη τὰ μάτια μου, τοῦ πολέμου τὸν ψευτρά ἐλπίδα, Εἰσάκουσον με, Πλάστη μου, καὶ δῆσε μου τὴ χάρη Τὸν ψευτρόν τὸν αἰώνιον νὰ κοιμηθῶς ἡ δύναμι, Καὶ τῶνειρο μου τὸ γλυκό για συντροφια μου νάχω.

Ποιὸς εἰδεις τὸ φύτευπόρο μιὰν ευμορφη αὐγοῦντα, Κρύο, πικρὸ χαιρέτισμα τῆς νειότης, ποῦ γηράζει, Καὶ τῆς ζωῆς, ποῦ σύνεται, καὶ ποιὸς δὲν ἐνθυμήθη τὴν ποιητική της!

·Αλλοίμονον τὸν δύναμιν της ποιητικής της, ποῦ τοιδιά, Ποῦ τὰ παιδιά, τὸ γάλα της, προδώση, λησμονήσῃ! Αὖτις δέρεις διατηρεῖς τὸν δύναμιν της ένος Θεοῦ τὸ χέρι!

Δέν δέρεις διατηρεῖς τὸν δύναμιν της ένος Θεοῦ τὸ χέρι, Τάπλαση τὰ ποτοδύναμα. Εἰδεις τὴν ευμορφια τοὺς Κ' ἔχαρη καὶ τούλαγχης καὶ μωτικά τούλαγχης, Καὶ μέσος τοὺς εφύλαξε, φιλόστοργος πατέρας, Τὴν πλαστουργὸ τοῦ δύναμην καὶ τὴν αἰσθανασία, Αλλοίμονον τὸν δύναμιν της ποιητικής της, ποῦ τοιδιά, Ποῦ καθαρό καὶ ἀμιαντο τὸ γάλα δε φυλάξῃ!

Τοῦ φυτευόρο τὰ πουλιά, ἀρχίζουν νά ξυπνοῦνται, Καὶ τὰ βρεμένα τοὺς φτερά τινάζουνται, στεγνόνται; Τὶ καρφερεῖς σύ, δύστυχη, τὶ καρφερεῖς τὸν ἀκούσης;

Δὲ βλέπεις, τάπλαση τὸν δύναμιν της έφύγαντας, Φόρσα, καὶ σὺ δὲ φεύγεις; Θέλεις δὲ ἡλιός νά σε δέλη, νά σε δέ φευγίσῃς;

"Αγ σέ ωτησουν γιατί κλαίς, τὶ θά τονς πῆς, Φροσύνη;

·Απὸ μαρκά τρετς πιστολιας ἐλάμψαν, ἐβροντήσαν, Ακούεις ἐναλημήτρισμα καὶ τάλλογο γνωρίζει... Νάναι δὲ Μουχτάρ, δύπτο περνᾷ νάδ' δὲ Μουχτάρ, ποῦ

·Εξέναντης για μάστιγμα, εσφόγγισε τὸ δάκρυν, Ιφεύγει;

Γιατὶ τέτοιο παράπονο, γιατὶ μά τέτοια πικρά;

Τί νάχη καὶ τὰ δένδρα της δέ γέρνει νά κυττάζῃ;

·Εγειρό τὸ δάκρυν, πάθησεν φορά σπερχειν μαρκά τὸ βλέμμα,

Γιατὶ νάμη μέσης τὸ σύμνεφο νά τόνει χαιρετήση, Γλυκεύα φωνή την ἐκράζει, γλυκό τραγούδι ἀκούει.

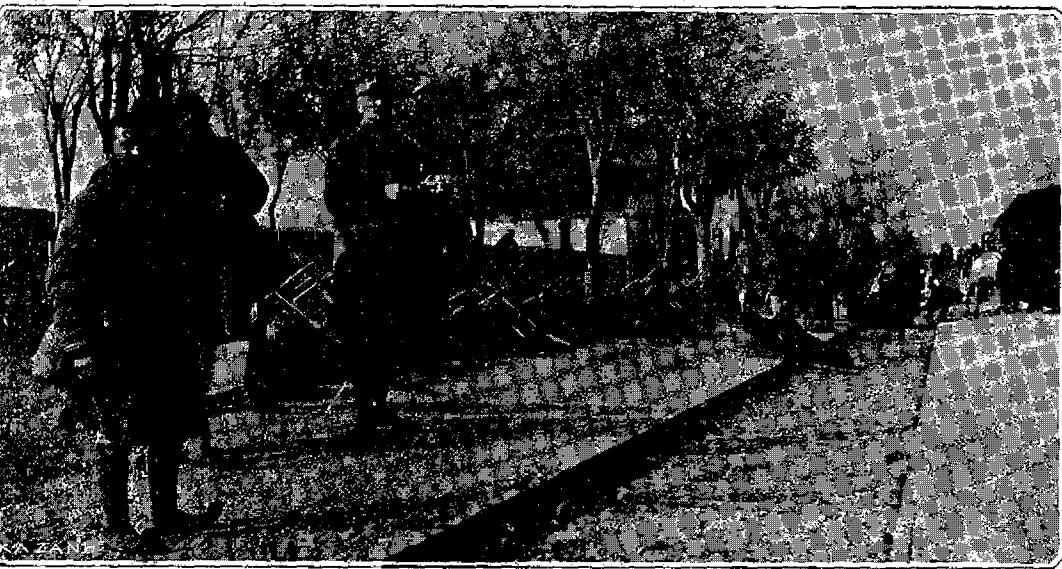
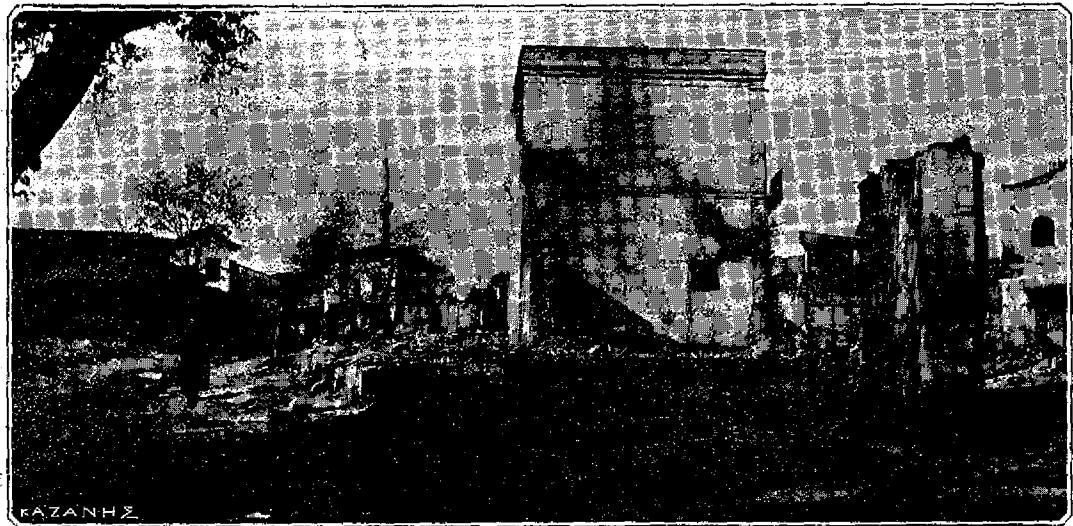
[Απόστασμα] ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΛΑΩΡΙΤΗΣ

ΟΙ ΣΤΑΥΡΙΩΤΑΙ

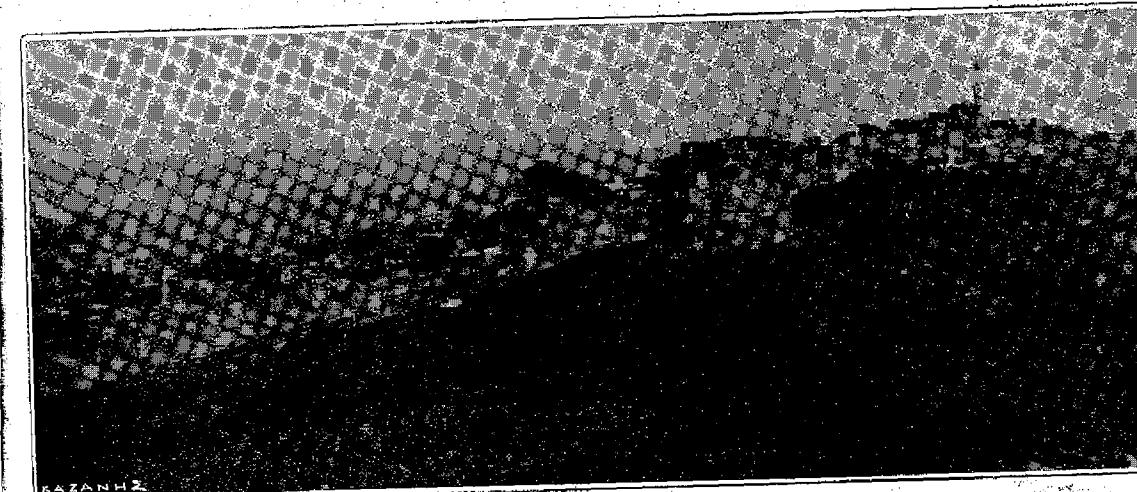
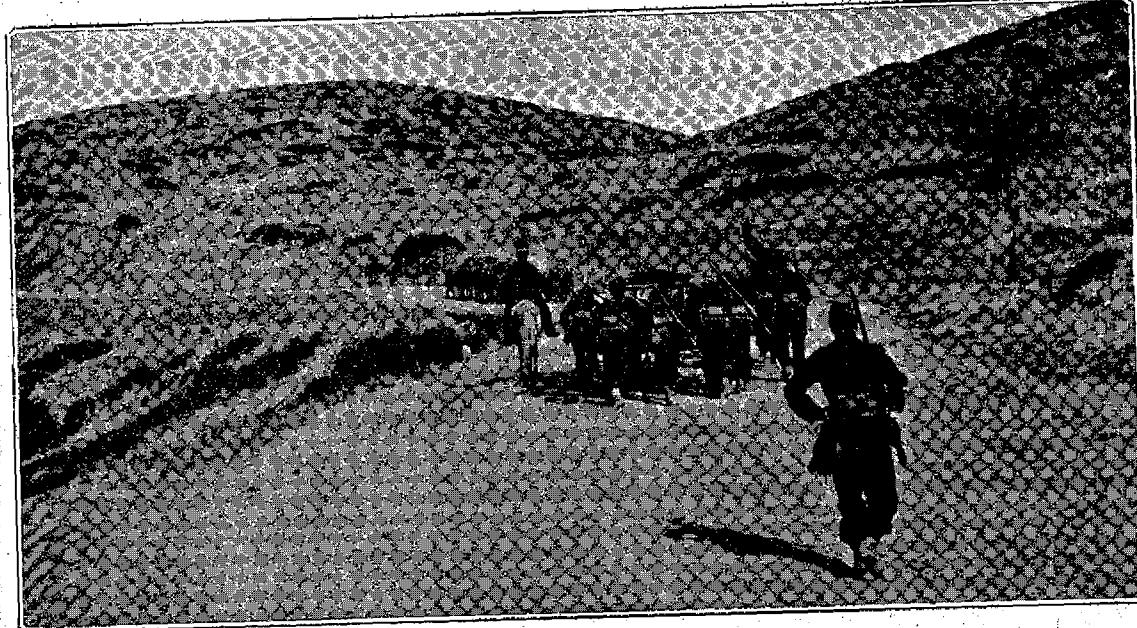
Σταυριῶται ὠνομάσθησαν ἀπὸ τὸ χωριὸ Σταῦρο, τοῦ νομοῦ Τραπεζούντος. "Ησαν δύως εἰς πολλὰ μέρη διεσπαρμένοι καὶ φαίνεται νὰ ἀνήρχοντο εἰς τὸ σοχλάδιον τοῦ Σταῦρου. Δὲν εἶναι οἱ μόνοι ποὺ ησπάσθησαν τὸν Ισλαμισμὸν καὶ εἰς τὸ βάθος ἐλάτεσσον τὸν Χριστόν. Οἱ Σπαθιῶται τῆς Ἡπειρού καὶ ἀλλοὶ εἰσέθησαν εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτῶν. Η ιστορία τῶν Σταυριῶτῶν ὀρχίζει ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀλώσεως τῆς Τραπεζούντος 1460, ἐπτά ἑταῖς μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Κωνσταντινούπολεως.

ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ

"Ἐνα μῆνα διήρκεσε ἡ πολιορκία τῆς Τραπεζούντος. Ο Δανιδ Κομνηνός ἤνωγκάσθη νὰ τὴν παραδῷση εἰς τὸν Μινάμεν Β'. Οι εὐπόροι κατοίκοι διετάχθησαν νά

Τμήμα τῶν καταστραφέντων Γιαννιτσῶν — Εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν τοῦ Ὀστρόβου

Ἀπόστασια Ἑλληνικοῦ στρατοῦ βαδίζοντος τὸ Σαραντάπορον — "Αποψὶς τοῦ φευγείν τῆς Θεσσαλονίκης

"Απὸ τὸ τέλος τοῦ 1660 οἱ κατακτηταὶ δὲν ἔδειξαν πολλὴν βαρβαρότητα, καὶ οἱ ἔξισι αὐτοῖς ἡσαν μᾶλλον σπάνιοι. Ἄλλα τὸ τέλος, μὲ τοὺς ντερεμπένδες¹, ἤρχισε ἡ ἀπηνῆς καταδίωξις. Διὰ νὰ σωθῶν, ἥρνθησαν τὴν θρησκείαν των. Ἄλλοι, γενναιότεροι, ἀφῆκαν τὰς περιουσίας των καὶ κατέρρυγαν εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Ἄλλοι ὑπερφίθησαν διὰ δεχονται τὸν Ισλαμισμόν, ἄλλοι ἔμειναν Χριστιανοί, δπως ἡμπόρεσαν. Ὅπου

ὑπῆρχον ἐπισκοπαὶ καὶ μοναστήρια, ἡ πίστις των διετηρήθη ἀκλόνητος, εἰς τὰ περίχωρα τῶν μητροπόλεων Τραπεζούντας καὶ Χαλδίας καὶ τῶν μοναστηρίων τῆς Περιστέρας, Σουμελᾶ καὶ Βαζελόνας. Ἐκεῖ ὅμως ποὺ δὲν ἔρθανεν, ἔνεκα τῶν ἀποστάσεων, ἡ ἀμεσος ἐπίδρασις τοῦ ἀλήρου, οἱ περισσότεροι ἐγίνοντο μουσουλμάνοι.

"Ἐκεῖνοι μάλιστα ποὺ εἶχαν καταφύγει εἰς τὰ δρῦ διὰ νὰ σώσουν τὴν θρησκείαν των, ἀπετειράθησαν γὰ τὸν απανακτήσουν τὴν Τραπεζούντα. Ὁνόμασθησαν Ματσουκάτες, εἴτε ἀπὸ τὸ πρωτόγενες δῆλον των — ματσούκα — εἴτε ἀπὸ τὸ χωριό Ματσούνα ἀπὸ τὸ δῆστον

¹ Μεγάλοι ναυαρτήμονες, εἰδος φευγάρχαι, διὰ τοὺς ὅποιους οἱ Χριστιανοὶ ἡσαν ὑποχρεωμένοι νὰ ἐργάζονται. Μεταξὺ τῶν ντερεμπένδεων ἡσαν καὶ μερικοὶ Χριστιανοὶ, οἱ διποὺς ἡγωνίζοντα κατὰ τῶν Τούρκων.

πολλοὶ κατήγοντο. Μίαν Παρασκευήν, τὴν ὥραν ποὺ οἱ Τούρκοι προσηγόρισαν εἰς τὰ τζαμιά, ὁδηγησαν εἰς τὴν πόλιν καὶ τὴν κατέλαβον. Οἱ Τούρκοι δὲν ἔδυσκοτεύθησαν πολὺ νὰ τοὺς ἀπωθήσουν.

Τὸ 1665 ἡ θέσις τῶν Χριστιανῶν ἐχειροτέρευε μὲ τὴν κατάληψιν τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Σοφίας καὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Φιλίππου, μολονότι οἱ ιεραρχοὶ τοῦ Σουλτανοῦ Σελίμ Β' ἔξησφάλιζε εἰς νότιο τοῦ Σουλτανοῦ τὰ δύο αὐτάς ἐκκλησίας. Οἱ Τούρκοι, οἱ διόποιοι τὰς ὑπέβλεπαν διὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν τοποθεσίαν των, τὰς μετέβαλαν εἰς τζαμιά. Καὶ ἐπειδὴ οἱ Χριστιανοὶ ἀντεστάθησαν, ἐπηκολούθησε φοβερά

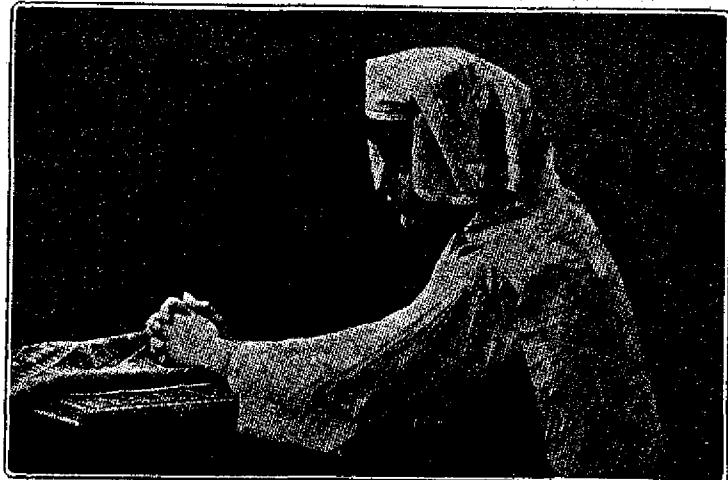
σφαγὴ. Τὰς γεγονότα αὐτὰ ἔπειφεραν μεγαλυτέραν καταδίωξιν τῶν Χριστιανῶν καὶ ἐπομένως καὶ περισσότερους ἔξισλαμισμούς.

"Η καταδίωξις τῶν Χριστιανῶν ὑπὸ τῶν ντερεμπένδων, τῶν Λαζαρῶν καὶ τῶν Κιρκασίων, τῇ ἀνοχῇ τῶν τουρκικῶν δρχῶν, δημόκεσ τούλαχιστον ἥρως τὸ 1840. Μόνον οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας Χαλδίας εἶχαν σχετικὴν ἡσυχίαν, διότι οἱ ντερεμπένδες τοὺς εἶχαν διάγκων διὰ τὴν ἔκμετάλλευσιν τῶν μεταλλωρυχείων των. Μετά τὸν δωσσοτουρκικὸν ὅμως πόλεμον, τὸ 1829, ἡ ναγκάσθησαν καὶ αὐτοὶ νὰ καταφύγουν εἰς τὴν Ρωσίαν, πρὸς τὴν διοίσιν εἶχαν φανῆ συμπαθεῖς.

Οι άλλαξοπιστήσαντες εξησαν ἐν ἀρμονίᾳ μὲ τοὺς πρώτους ὁμοδήχους των. Ἀλλ' ὁ φανατισμός σιγά σιγά εἰσεδύσει εἰς τὴν ψυχήν των. "Οσοι ἐκηρύσσοντο ὑπέρ τοῦ χριστιανισμοῦ ὑπέφεραν τὰ πάντεινα. Οἱ ἄλλοι, δοσοί, φοβούμενοι τὴν βίαν, ἐδέχοντο ἔξωτερικῶς τὸν Ἰσλαμισμόν, λατρεύοντες κατὰ βάθος τὸν Χριστόν, κατώρθωσαν νὰ ζήσουν μὲ κάποιαν ἡσυχίαν. Η θέσις των ὅμως ἡτον πάντοτε πολὺ ἐπικίνδυνος.

Η ΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΣΤΑΥΡΙΩΤΩΝ

Οἱ Χριστιανοί, δοσοὶ δὲν ἡκολούθησαν τὸν συμβιβαστικὸν τρόπον τῶν ἀδελφῶν των, ἐγνώριζαν ποιά ἡτον ἡ προγραμματικὴ πίστις τῶν μισο-ἀποστατῶν αὐτῶν, ὅμως ποτέ, οὔτε ἔνας, ἀπὸ μίσος ἢ ἀπὸ ἐκδίκησιν, δὲν τοὺς

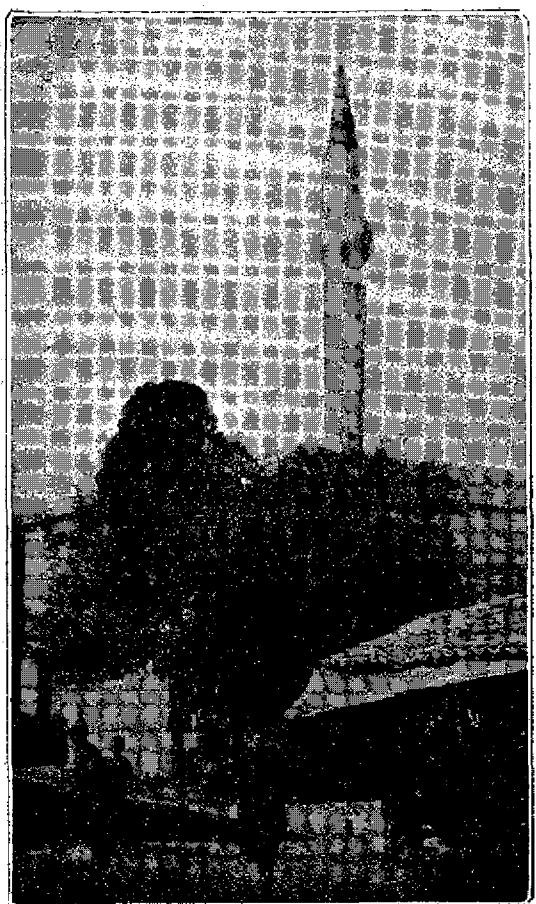
ἐπρόδωσε τόση ἡτον ἡ κοινὴ ἔχθρα κατὰ τοῦ κατακτητοῦ. Οἱ Σταυριῶται, ποὺ κατοικοῦσαν εἰς τὸς πόλεις, ἥσαν ἀναγκασμένοι νὰ λαμβάνουν περισσότερα προφυλακτικὰ μέτρα, διότι οἱ Τούρκοι ἔκει ἥσαν περισσότεροι. "Ο ἀφιερεὺς μόνον καὶ μερικοὶ προύχοντες ἐγνώριζαν τὸ μυστικὸν των. Ἐκτὸς τῶν ἐξετελισμένων αὐτῶν Χριστιανῶν, ἥσαν ἵκαὶ ἔκεινοι οἱ ὅποιοι εἰς σιγμὴν παραφρόδας ἢ ἀλλοὶ αἰσθήματος εἶχαν γείνει. Μουσουλμάνοι καὶ μετενήσαντες κατόπιν. Καὶ αὐτῶν ἡ ζωὴ ἡτον ἐκτενεῖμένη εἰς τὴν ὁργὴν τῶν φιλυππώτων διωκτῶν.

Δύο σχεδόν αἰδῆνας διήρκεσε ἡ κατάστασις αὐτῆς. Μουσουλμάνοι φαινομενικῶς, ἐκτελούντες τὰ θρησκευτικὰ χρέη τοῦ Μουσουλμάνου, καὶ εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς των Χριστιανῶν. Εἴχαν πάντοτε δύο ὅντα: ἓνα ἐπίσημον τοιωτακόν, μὲ τὸ ὅποιον τοὺς ἐγνώριζαν οἱ Τούρκοι, καὶ ἕνα χειστιανικὸν μὲ τὸ ὅποιον ἐγνώριζαντο μεταξὺ τῶν, μυστικά. Προσπαθοῦσαν ὅμως πάντοτε ν' ἀποφεύγουν μερικὰ ὅντα παντοπολὺ τὴν θρησκείαν τοῦ Μωάμεθ, ὅπως Ἄλη, Μεχμέτ, Φατέμ. Ἄλις κατ. Συγχάρι διωρίζοντο ἱμάμηδες αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, καὶ, φυσικά, δὲν ἥσαν πολὺ πρόθυμοι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Κορανίου. "Οταν ἥσαν ἀναγκασμένοι νὰ ὑπάγουν εἰς τὸ τέμα, σιωπηλά ἐλεγαν ως Χριστιανοί τὴν προσευχὴν των. |

"Ἡκολούθουν τὰς νηστείας αὐτοτρόπατα. Τὰ ἄλλα χριστιανικά των καθήκοντα τὰ ἔξετέλουν τὴν νύκτα: ἔξομολόγησις, μετάληψις, βάπτισμα, γάμος. Οἱ λερεῖς των δὲν ἐφοροῦσαν τὸ τερατικὸν ἔνδυμα καὶ ἔξισσαν ὡς ἀπλοὶ πολῖται, μαζὶ μὲ τοὺς χωρικούς,

Κυριαὶ τῆς ἀνωτέρας τάξεως καὶ τοῦ διπλωματικοῦ κόσμου τοῦ Βελιγραδίου μὲ ἀρχαὶα σερβικὰς ἐνδυμασίας

Ἄλλων

διὰ νὰ μὴ κινήσουν τὴν προσοχὴν τῶν Τούρκων. Άλιποκριφοὶ ἐκκλησιαι των ἥσαν ἀφιερωμέναι ὅλαι εἰς τὸν μάρτυρα Ἀγιον Θεόδωρον. "Οταν ἀπέδνησε ἔνας δικός των, ἀφίγαν τοὺς Τούρκους καὶ τὸν ἱμάμην νὰ παραλέψουν τὸν νεκρόν, καὶ αὐτοὶ ἔψαλλον τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν εἰς ἔνα σπίτι τοῦ χωριοῦ ἢ εἰς μίαν ἐκκλησίαν τῶν περιχώρων.

Εἰς τὰ χωριά, ὃπου ἔζων μόνοι ἢ μὲ διμοδήχους, ἐλάμβανον διλιγοτέρας προφυλάξεις, πάντοτε ὅμως ἀγοράτινοι μήπως ἀναγνωρισθοῦν. Εἰς μερικά μάλιστα μερην εἶχαν νεκροταφεῖα χωριστὰ ἀπὸ τοὺς Μουσουλμάνους.

Ἐν γένει, οἱ ἀληθινοὶ ἱμάμηδες ἐπήγαιναν εἰς τὰ πλέον κατοικημένα χωρία κατὰ τὸ Ράμαζάνι μόνον. Τότε εἰς τὸ διάστημα τῆς ἐκεὶ παρουσίας των ἀπέδηντο κανεῖς, κατώρθωνταν νὰ ἀπομακρύνουν τὸν ἱμάμην δι' ὀλίγας ὥρας καὶ ἔθαπταν τὸν νεκρὸν ὡς Χριστιανόν. "Ἀπέκρυπταν δὲ μὲ κάθε τρόπον τὸν θάνατον. "Ἐνας ἱμάμης, ὃ ὅποιος ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη ἤρχετο εἰς τὸ Κρούμ κατὰ τὸ Ράμαζάνι, ἐλεγε δὲ τὸ κλῆμα τοῦ χωριοῦ ἦτο ἐξαιρέτον καὶ τὸ συνιστούσε εἰς τοὺς ἀσθενεῖκον λέγων, διτὶ ἐπὶ εἴκοσι χρόνια ὡτε ἔνας δὲν εἶχε πεθάνει!

Ἐπακμάναν οἱ Σταυριῶται κάτι περισσότερον: ἐπρο-

πάθουν νὰ κάμουν προστιλντούς. Οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων, ἐννυμφεύοντο θυγατέρας Μουσουλμάνων, σπανιώτατα δύμας ἔδιναν αὐτοὶ τὰς ἰδιαῖς των εἰς τοὺς Τούρκους. Καὶ ὅποιος τὸ ἔκαμνε, ἡτο περιφρονημένος ἀπὸ τοὺς ὅλους, καὶ κάνεις δὲν τὸν συνανεστρέφετο πλέον. Τὸν γάμον τὸν δοποῖον εἶχεν εὐλογήσει ὁ ἱμάτης, δὲν τὸν ἐθεώρουν ἔγκυρον ἐπροσκάθιον νὰ κατηγήσουν τὴν γύμφην, τῆς ἀπεκάλυπτον διτὶ προγματικῶς ἥσαν Χριστιανοί καὶ σιγά-σιγά τὴν ἐτειθόν, ἐνίστε μὲ ἀπειλάς, νὰ βαπτισθῇ. Τότε μόνον εὐλογούσε τὸν γάμον δ. Χριστιανὸς ἴερευς.

Καὶ δομῶς οἱ δυστυχισμένοι αὐτοὶ ἀγνθωποί, δὲν εἶχαν κατὰ βάθος ἥσυχην τὴν συνεδησήν των. Μόνοι, εἴτε εἰς τὸ ἐκκλησίας των, δισάκις ἡμεροβούν νὰ εἰσοδύσουν χωρὶς ν' ἀποκαλυφθοῦν, διτὶ ἡτεῖναν τὰς ἀγίας εἰνόνας, ἐνόμιζαν διτὶ τὰ μεγάλα μάτια τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀντιστροφὴ δψις ποὺ τοῦ δίδει ἡ βιζαντινὴ εἰκονογραφία, κατεδίκαζαν τὴν ἀπολίμον στάσιν τῶν ἔναντι τῶν διωκτῶν των. Καὶ ἀπετείνοντο πολλὲς φρεσὲς εἰς τοὺς μισθωμένους Χριστιανούς νὰ τοὺς ἐξηγήσουν τὸ ηγητὸν τοῦ Εὐαγγελίου κατὰ τὸ ὅποιον δ.

Ο ὑπολογαρδός Τρυπογεωδόγος ἐπὶ κεφαλῆς τῶν εὐζωνικῶν προφυλακῶν εἰς τὸν στρατὸν τῆς Ἡπείρου.

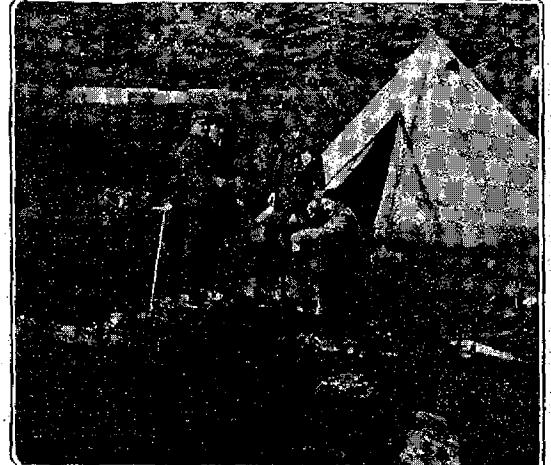
Χριστός θ' ἀπαρνηθῆ ἐκείνους ποὺ ἀπαρνοῦνται Αὐτὸν καὶ νὰ τὸν εἰποῦν ἀν τὰ λόγια αὐτὰ ἔφαρμόζωνται εἰς αὐτούς.

ΟΙ ΣΤΑΥΡΙΩΤΑΙ ΤΟΥ ΑΚ-ΝΤΑΤ

Κατὰ τὸν λήξαντα αἰῶνα οἱ Σταυριῶται τοῦ Ἀκ-Ντάτη μέτερεραν τὰ πάνδενα.

Πολλοὶ ἔξι αἰῶνων ἔγκατέλειψαν τὰ χωρία Σταῦρου καὶ Κρούμ, διότι ἡ γῆ δὲν ἦτον δρκετὰ εἴηφορος, καὶ ἐπήγαν νὰ ἔγκατασταθοῦν εἰς τὸ Ἀκ-Ντάτη. Ἰδρυσαν τοὺς συνοικισμοὺς Σίν-Μαντέν, Ἀκ-Ντάγ, καὶ Μπουλάρ-Μαντέν. Οἱ Τοῦρκοι τοὺς ἡκολούθησαν. Καὶ ὅταν οἱ Σταυριῶται ὡς ἄγνωστοι εἰς τὴν χώραν, παρουσιάσθησαν εἰς τὸν μουδόφον ὡς Χριστιανοί, οἱ Τοῦρκοι τοὺς κατήγγειλαν. Καὶ διὰ νὰ ξήσουν ἥσυχοι, οἱ δυστυχισμένοι αὐτοὶ ἡναγκάσθησαν νὰ ἐπάνολάβουν τὴν προτέραν ζωὴν των. Ἡ πιστής των δὲν ἐκλονισθῇ μὲ τὴν νέαν ἀποχῶν· τόση ἡ πόρση τοὺς Τοῦρκους ἀπέτρεψεια, ὥστε ἔξενθισαν τοὺς νεκρούς των καὶ τοὺς ἔθισαν εἰς τὰ χριστιανικὰ νεκροταφεῖα τῶν περιχώρων.

Τὸ 1876, ὅτε ἐκηρύχθη τὸ Σύνταγμα, οἱ Σταυριῶται ἡδέλλησαν νὰ ἀναγνωρισθοῦν ὡς Χριστιανοί. Τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, μετέβησαν φανερά εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐδήλωσαν ὑπερηφάνιος· διτὶ ήσαν Χριστιανοί καὶ Χριστιανοί θ' ἀποθάνοντον. Οἱ καῦμακάμης ἐκάλεσε τὸν δῆμαρχον καὶ ὀλίγους προεστούς, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἦμπορεος νὰ ἐπιβῆται, τοὺς ἐφράκτους. Ἄλλη ἡ πρᾶξης αὐτῆς ἔδωσε περισσότερον θάρρος· ὁ χριστιανικὸς πληθυσμὸς περιεκόλωσε τὸ κονάκι καὶ ἐζήτησε τὴν ἀποφύλακιον τῶν συμπολιτῶν του, ἡναγκάσθη ὅμως νὰ ἐπιστρέψῃ ἀπρακτος.

Ἐξω ἀπὸ τὸ Μπιζάνι — "Ο βουλευτὴς κ. Καντούπης καὶ ξένοι καὶ Ἑλληνες δημοσιογράφοι

Οἱ Σταυριῶται ἀπετάθησαν τότε εἰς τὸ Φανάρι διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἀναγνώρισιν τῶν ὡς Χριστιανῶν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου. Οἱ Πατριάρχης Ἰωακείμ Γ' δὲν κατώρθωσε τίποτε, ἡ Βουλή διελύθη καὶ ἡ ἔφαρμογῇ τοῦ Συντάγματος ἀνεβλήθη ἐπὶ τρίσιτα ἔτη. Ἐν τούτοις ὁ καῦμακάμης ἐκήρυξεν διτὶ οἱ θέλοντες νὰ ἀναγνωρισθοῦν ὡς Χριστιανοί, ἔπειτε νὰ προσέλθουν καὶ νὰ δηλώσουν. Ἡθέλησε μὲ τὸ μέσον αὐτὸν νὰ ἀνακαλύψῃ δλοὺς τῶν κρυπτομένους Χριστιανούς. Κατώρθωσαν ἐν τούτοις οἱ Σταυριῶται μὲ τὸ διαβήματα αὐτὰ νὰ ἐκκλησιάζωνται ἐλευθέρως, νὰ στέλλουν τὰ παιδιά των εἰς τὰ ἐλληνικὰ σχολεῖα καὶ γὰ νυμφεύνονται μὲ τοὺς Χριστιανούς. Θεωρούμενοι δόμως ὡς Μουσουλμάνοι, ήσαν ὑποχρεωμένοι νὰ ὑπηρετήσουν εἰς τὸ στρατόν.

Τὸ 1899 νέαι καταδιώξεις. Οὔτε αἱ παραστάσεις τῶν πρόξενων Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας οὔτε τοῦ Πατριάρχου φέρουν ἀποτέλεσμα. Κατέφυγαν τότε εἰς τὰς πρεσβεῖςς Γαλλίας, Ἀγγλίας, Ιταλίας καὶ Ρωσίας. Ὁ μέγας Βεζένης μετέρχεται τὰ συνηθισμένα μέσα, ζητεῖ ἀποδείξεις τῶν καταγγελθέντων ἐγκλημάτων καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἄλλη ἡ φωσῆ ἀνεβάσθησε ἐπιμένει. Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1900 ἀπήγεται αὖτις τὸν Σουλτάνον νὰ ἀνακαλέσῃ τοὺς ἔξοριστους Σταυριῶτας καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς φυλακισμένους. Μετά πολλοὺς δισταγμούς ἔχεδόθη διάταγμα, καὶ οἱ Σταυριῶται ἔπειτα ἀπὸ τόσα βάσανα ἀποτρέφουν εἰς τὰς ἑστίας των.

Μετὰ πέντε ἔτη, ἔξι ἀφορμῆς τῆς ἀπογραφῆς, ἀρχίζουν νέα βάσανα διὰ τοὺς Σταυριῶτας, τοὺς διοικούς θέλουν νὰ περιλάβουν μεταξὺ τῶν Μουσουλμάνων. Καταδιώξεις, φυλακίσεις, ἔξοδοι. Πολλοὶ πεθαίνουν εἰς τὰς φυλακάς. Ἡ θέσις τῶν Σταυριῶτων γίνεται χειροτέρα πολὺ ποτὲ. Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1908 καὶ ἡ ἀνακήρυξη τοῦ Συντάγματος ἔθεσε τέρμα εἰς τὴν κατάστασιν, ἀφοῦ δόμως ἐν τῷ μεταξὺ ἐπέρχασαν δύο δόλοις ἡγεμονία.

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΙΩΤΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

Μόλις τὸ Σύνταγμα ἐτέθη εἰς ἔφαρμογήν, μετὰ 32 διοκλήρων ἐτῶν λήμαργον ὑπὸ τὴν τυραννικὴν βασιλείαν τοῦ Ἀβδούλ-Χαμίτ, οἱ Σταυριῶται ἐκίνηθησαν πάλιν διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν θρησκευτικὴν τῶν ἐλευθερίαν. Τὴν 24 Φεβρουαρίου 1909, αὐτὸς ὁ βαλῆς Τροπεζοῦντος ἐζήτησε ἀπὸ τὴν Κυβερνητικὴν ὁδηγίας διὰ τὸ ζήτημα τῶν Σταυριῶτῶν. Ἐπέρχασαν 13 μῆνες διὰ νὰ δοθῇ ἀπάντησις. Ἐν τῷ μεταξὺ νέῳ ἐνέργειαι τῶν Σταυριῶτῶν πόρος τὴν Βουλήν καὶ τὴν Ιερὰν Σύνοδον, καταγγέλλουσαι τοὺς Τοῦρκους ὡς ἐμποδίζοντας τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν των. Τέλος τὴν 24 Μαρτίου 1910, κυβερνητικὴ ἐγκύλιος ἀνεγνώριζε τοὺς Σταυριῶτας Χριστιανούς. Διὰ νὰ μὴ παρεκκλίνῃ δόμως ἀπὸ τὴν τουρκικὴν συνήθειαν, διὸ διοικήτης τῆς Τροπεζοῦντος ἀνεκόνωσε τὴν ἐγκύλιον, μόδις 9 μῆνας κατόπιν, δηλ. τὴν 29 Δεκεμβρίου 1910. Οἱ Σταυριῶται ἐπιτέλους ἐπανεκτησαν τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν μετὰ τόσων αἰώνων καταδιώξεις καὶ βασανιστήρια.

Περίληψη μελέτης τοῦ κ. P. ZANEN, ἀπὸ τὸ περιοδικόν «Echos d'Orient»

Μὲ τὸ προσεχὲς τεῦχος θὰ λάβουν οἱ συνδρομηταὶ μας εἰς παράρτημα τὸ ὀραῖον καὶ γεμάτο ἀπὸ ἀλήθειαν καὶ ζωὴν διήγημα τοῦ Ράσου μυθιστοριογράφου Ἀλεξάνδρου Ἀμφιθεατρόφ. Τὸ παράρτημα τοῦτο θὰ στείλωμεν πρὸς τὸ παρὸν ὡς ἀντιστάθμισμα διὰ τὰ μηγιαῖα ἀπλὰ τεῦχη τὰ ἐκδιδόμενα ἔνεκα τοῦ πολέμου.

Κωνσταντινούπολις — Καρῆλες περνοῦν μέσα ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῆς τελευταίας μεγάλης πυρκαϊᾶς

Κωνσταντινούπολις — Παιδιά προσφύγων ἔζησαν ἀπὸ τὰ φροντίδια

τες τοῦ «Αβέρωφ». Ἐπίσης εἰς ἐσχαρεὺς τῶν «Σπετσῶν».

Οἱ ἔνθουσιασμὸς καὶ ἡ ἀνδρεῖα πάντων ἀνεξαιρέτως εἶνε ἀνώτερα περιγραφῆς. Οἱ ἀνδρεῖς ἐπιορθόλουν ἡττωγρανγάζοντες. Ἡ ψυχαριά καὶ ἡ ἀκρίβεια τῶν χειρισμῶν τῶν θωρηκτῶν θαυμαστή.

Π. Κονυτουριώτης

Τὸ Γραφεῖον τοῦ Τύπου ἔλαβεν ἐκ Φιλιππιάδος τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα:

Τεληγράφημα. — Τὸ Μπιζάνι, περὶ τοῦ δύοισον οἵ Τούρκων στρατιωτικοὶ ἔλεγον, ὅτι δύοις ὁμοῖοι οἱ στρατοὶ τῶν Βαλκανικῶν δὲν δύνονται νὰ τὸ κυριεύσουν, δὲν ἔχει πλέον, εἰμὶ ὀλίγας ὥρας ἀντοχῆς.

Μετὰ πεισματώδη μάχην, διαρκέσασαν ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν, τὰ πλεῖστα τῶν πυροβολείων τοῦ φύσει εἶναι ἡ τέχνη ὀχυροῦ τούτου φρουρίου κατεδιάσθησαν εἰς σιγήν, κάρις εἰς τὴν μοναδικὴν εὐθυνθολίαν τῶν πυροβόλων μας.

Μία δύσις ἀνετίναξε τὴν ἀποθήκην τῶν πυρομαχικῶν τοῦ ἔχθρου ἀλλα κατέστρεψαν τὸ ἐν μετά τὸ ἄλλο τὰ σπουδαιότερα τῶν ἔχθρικῶν πυροβολείων, ἐνῷ ἡ δεξιὰ πτέρυξ τοῦ στρατοῦ μας προήλαυνεν δρμητικὴ πρὸς τὸ Μπιζάνι.

Ἄπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ἀντικρυνοῦ βουνοῦ, τὸ ἔχθρικὸν φρούριον φαίνεται εὐκρινῶς· ὀλίγον πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἥλιον σύγχισις μεγάλη παρετηρήθη ἐν αὐτῷ. Στρατιῶται εὑρουσαν πυροβόλα πύρα τὰ δύοις καὶ ἀλλοὶ ἐσπεύδοντον νῦν ἔγκαταλεψίουν τὴν πόλιν.

Τὴν μάχην διτύνθηνεν αὐτοπροσώπως ὁ στρατηγὸς κ. Σαπουντζάκης. Ἀκούραστος καὶ ἀναρριχώμενος καὶ ἐπὶ τῶν δέραιν ἀκόμη, ὁ κ. Σαπουντζάκης παρηκολούθησε τὴν ἐξέλιξιν τῆς μεγαλοπετερούς ταύτης πολεμικῆς ἐπιχειρήσεως τῆς Ἡπείρου, διδάσκαλος διατογάς, συμβουλεύων, ἐνθαρρύνων ἔγκαπδιάνων τοὺς τραυματίας καὶ διεγίρων τὸν θαυμασμὸν τῶν τε ἡμετέρων καὶ ἑκενών. Μετὰ τὴν ἐπικειμένην ἀλισσῶν τοῦ Μπιζανίου, πρὸς τὰ Ἱωάννινα ὀδός ἀνοίγεται πλέον ἐλευθέρα.

Τετάρτη 5 Δεκεμβρίου. — Οὐδεμία ναυμαχία ἔλαβεν χρόνον, μη ἔχειν δύοντος πλέον. Πληροφορούμενα ἐκ Τενέδου ὅτι ὁ ἔχθρος ἔχει ζημιάς. Ἐξακολούθησεν κυριαρχῶντες.

Π. Κονυτουριώτης

Τετάρτη 5 Δεκεμβρίου. — Σήμερον ἐγένετο ἰσχυρὰ μονομαχία τοῦ ἡμετέρου πυροβολικοῦ μετά τοῦ τουρκικοῦ ἐπὶ τῆς ὄχυρος θέσεως Μπιζάνι.

Οἱ ὑπολογαγὸς τοῦ μηχανικοῦ Μουτούσης ἔξετέλεσε πησοὶς ἐπιτυχῆ ὑπεράντα τῶν Ἱωαννίνων καὶ τῆς θέσεως Μπιζάνι. Πυροβοληθεῖς δὲ νῦν τὸν Τούρκον, ἀπῆτης διὰ χειροβομβίδων.

Αἱ πτέρυγες τοῦ ἀστοπλάνου διετρήθησαν ἐλαφρῶς ἢ δὲ προσγείωσις αὐτοῦ ἐγένετο διμάλως.

Οἱ ὄλιγοι ὀργάτεροι ἐλήφθηνεις εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Επαρτιωτικῶν τὸ κάτωθι τηλεγράφημα ἐκ Φιλιππιάδος περὶ τῶν λεπτομερειῶν τῆς πτήσεως.

Φιλιππιάς, 5 Δεκεμβρίου. — Οἱ ὑπολογαγὸς Μουτούσης ἐκκινήσας οῆμερον τὸ ἀπόγευμα ἐκ Νικοπόλεως ἐπέτειξεν ἐπὶ διτλάνον ὑπέρ τὰς ὀποκοήμους καὶ καλυπτομένας ὑπὸ νεφῶν βουνοσειρᾶς τῆς Ἡπείρου.

Τηρεόντων τῶν Ἱωαννίνων δὲ Ἐλλήνων ἀσποδόρος διέγραψε πτήσιν κυκλικήν καὶ προέβη εἰς ἀναγνώρισιν τῶν ὄχυρων πόλεως.

Οἱ Τούρκοι ἐπυροβόλησαν ἐπανειλημμένως εἰς τὸν δέρα.

Τὸ διπλάνον ὄμως οὐδεμίαν σχεδὸν ὑπέστη βλάβην.

Αἱ πτέρυγες μόνον διετρήθησαν εἰς τινὰ σημεῖα. Ὁ δὲ ὑπολογαγὸς Μουτούσης προσεγειώθη μετ' ὀλίγον αἰσίως εἰς θέσιν Εσμίν· Ἀγά.

Οἱ νομάρχοι τοῦ στόλου κ. Κουντουριώτης ἔλαβε πορὺ τοῦ διοικητοῦ τῆς Τενέδου κ. Σταματέλου τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα.

Παρασκευὴ 7 Δεκεμβρίου. — Ἀποτέλεσμα ναυμαχίας είναι ἡ σχεδὸν καταστροφὴ τοῦ ὑδροηπικοῦ «Βαρβαρόσσα». Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ εἶναι διάτρητον. Τὸ εἰχόν δὲ σκεπάσει διὰ μουσαμάδων. Κατὰ τὴν ναυμαχίαν ἦνανεν ἐπ' αὐτοῦ πυρκαϊά, ἥν ἐπρόλαβον.

Εἰς ὑποναύαρχος ἐφονεύθη καὶ τέσσαρες ἄλλοι ἀξιωματικοί.

Πλεῖστοι γεροὶ καὶ τραυματίαι ἔκ τῶν πληρωμάτων ὑπάρχουν, καθ' ὃνταν κατήλθε νοσοκομεῖον πρὸς παραλαβὴν αὐτῶν. Τὰ μηχανήματα τῶν διποστάσεων αὐτῶν περιῆλθον εἰς ἀχρηστίαν. Ἐτερα τρία ἐπάθησαν μεγάλας ζημιές. Βεβαιώνεται ἐπύσης διὰ τὴν ναυμαχίαν τούτην ἀντιτορπιλλικὰ ἐκρύβησαν.

Τὰς πληροφορίας ταύτας ἔλαβεν ὁ διοικητὴς τῆς Τενέδου παρὰ πλοιούρχον διελθόντος τὰ Δαρδανέλλαι.

Περὶ τοῦ ὑποναύαρχου Γκαλήτη πασσᾶ ὑπάρχει καὶ ἀλλούν πληροφορία διὰ ἐφονεύθη κατὰ τὴν ναυμαχίαν.

Παρὰ τοῦ ὑπουργεῖον τῶν Ἑξωτερικῶν ἐδόθη περὶ τὴν 3 μ. μ. τὸ ἀκόλουθον ἀνακοινωνέν:

Παρασκευὴ 7 Δεκεμβρίου. — Ἐχθρὸς συγκεντρωθεὶς εἰς Κορυτόν πάντεσιε πρὸ ἡμερῶν σώματα πρὸς Βίγλισταν. Ἡμέτερος στρατεύματα ἐπιτεθέντα ἀπειλώνταν προχθές Τετάρτην ἐχθρικὸν στρατὸν ὑποχωρησαντα πρὸς τὸ Τσαγκόνι.

Στράτευμα Μιτιλήνης ἀπωθήσαν προκεχωρημένα τημήματα τοῦ ἔχθρου κατέλαβε Ἀρχιρόνα καὶ Κλαπάδον· ἔξακολουθεῖ διώκον τὸν ἔχθρον, οὐ ἐπίκειται ἡ παράδοσις.

Θεσσαλονίκη, Σάββατον 8 Δεκεμβρίου. — Τὴν 6 τρέχοντας, μέρος στρατοῦ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατηγοῦ Λάρδανον κατέλαβε κατόπιν μάχης τὸν Κορυτόν.

Οἱ στρατὸς προχωρησεῖ διὰ τριῶν ὁδῶν.

Η δη Μεραρχία ἡκολούθει τὴν μεγάλην ἀμαξιτήν ὁδόν, ἡ 5η τὴν ὁδὸν Βρανίτσας· Πλιάσσει καὶ ἡ 3η τὴν ὁδὸν Μπαριτάν - Καλύβια.

Οἱ τουρκικὸς στρατὸς φεύγει εἰς ἀταξίᾳ πρὸς νότον.

Φιλιππιάς, 8 Δεκεμβρίου. — Αἱ ὀλβανικοὶ ὁρδαὶ ἔχουσαι ἐπὶ κεφαλῆς τακτικὸν στρατὸν. ἔξακολουθοῦσι τὰς διμότητας, δύωσεις καὶ πυροπλόσεις τῶν χριστιανῶν χωρίσια τοῦ τμήματος Παραμυθίας-Καριότη, Τσιφλίκι καὶ Δενικόν.

Χίος, Σάββατον 8 Δεκεμβρίου. — Διαβιβάζομεν κάτωθι τηλεγράφημα τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν εὐδρόμων κυβερνήτων τῆς «Μακεδονίας» κ. Τσουκαλάδης Πετρέας.

Υπονομέτων Ναυτικῶν

Αθηναϊκή

«Ταύτην τὴν στιγμὴν ἔφθασεν ἀπεσταλμένος ἐκ τοῦ στρατοπέδου πολίτης ἀνιχνευτῶν, ἀναγγείλας ὅτι ὁ

Ἀπέστειλα αὐτὸν ἐκ νέου εἰς τὸ στρατόπεδον ἵνα λαμβάνῃ πρόσωπον περὶ τούτων. Τηλεγράφησεν ἀποστολήν της πόλεως.

Δαμιανός

Χίος, Σάββατον 8 Δεκεμβρίου. — Διαβιβάζομεν κάτωθι τηλεγράφημα δροχηγοῦ εὐδρόμου κυβερνήτων τῆς «Μακεδονίας» Λυκ. Τσουκαλάδη.

«Χίλιοι ἑπτακόσιοι αὐχμάλωτοι ἐπιβιβάζονται ἐκ Μολύβου ταύτην τὴν στιγμήν. Δαμιανός

Φιλιππιάς, Κυριακὴ 9 Δεκεμβρίου. — Ὁ ὑπολογαγὸς Μουτούσης ἔξετέλεσε σήμερον δευτέραν ἐπιτυχεστάτην πτῆσιν.

Τὸ ἀπόγευμα κατὰ τὰς 2 ἔξεκινης πάλιν ἀπὸ τὴν Νικόπολιν καὶ ἐπέτοξεν εἰς ὄψης 1200 μέτρων ὑπεράνθισταν μόνον τοῦ Μπιζανίου καὶ τῆς Καστρίτσης.

Μόλις ὄντελήθησαν ὅτι ὁ Μουτούσης πλησιάζει, οἱ Τούρκοι ἱρχισαν κανονιοβολοῦντες πρὸς τὸ ἔλληνικόν ἀεροπλάνον τοῦ ὅποιους ἡ βάσις ὑπεστήσθη ἐπόλαβον.

Εἰς τὰς 4.10' ὁ ὑπολογαγὸς Μουτούσης προσεγειώθη εἰς Φιλιππιάδα ἐπευφημούμενος ὑπὸ τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ πλήθους.

Κυριακὴ 9 Δεκεμβρίου. — Κατὰ τεντέρας πληροφορίας τοῦ ὅποιον τὴν τηλεγράφημα περὶ τῆς περιφερείας Κορυτσᾶς δρῶντος ἡμέτερον πάρα τὰ στενά Τσαγκόνι πητηθεῖς τούρκικὸς στρατὸς διεπανάσθηκεν πρὸς τὸν της Κορυτσᾶς πόλον πειρατικῶν πόλεων τοῦ Τσαγκόνι.

Κυριακὴ 9 Δεκεμβρίου. — Κατὰ τεντέρας πληροφορίας τοῦ ὅποιον τὴν τηλεγράφημα περὶ τῆς περιφερείας Κορυτσᾶς δρῶντος ἡμέτερον πάρα τὰ στενά Τσαγκόνι πητηθεῖς τούρκικὸς στρατὸς διεπανάσθηκεν πρὸς τὸν της Κορυτσᾶς πόλον πειρατικῶν πόλεων τοῦ Τσαγκόνι.

Κυριακὴ 9 Δεκεμβρίου. — Κατὰ τηλεγράφημα τοῦ διοικητοῦ τῆς Τενέδου κ. Σταματέλλου τὴν 10 π. μ. τῆς σήμερον τὸ ὑδροηπικόν «Τουργούντ Ρέις» καὶ τὸ ποταμοδρόμιον «Μετζητίς» μετὰ τοῦ ἀντιτορπιλλικῶν εἰς τὴν εἰσόδον τῶν Λαρδανέλλων.

Τὸ «Τουργούντ Ρέις» καὶ τὸ «Μετζητίς» ἐτάχθησαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν φυσιών, τὰ δὲ ἀντιτορπιλλικά στολαὶ ἀσπεύσαντα διοταχῆς πρὸς τὴν τηλεγράφημα τοῦ Τσαγκόνι. Ημέτερος στρατεύματα ἀπό τοῦ πόλεων τοῦ Τσαγκόνι εἰς τὴν εἰσόδον τῶν Λαρδανέλλων.

Τὸ «Τουργούντ Ρέις» καὶ τὸ «Μετζητίς» ἐτάχθησαν ὑπὸ τοῦ πόλεων διομητικῶν κατὰ τὰς ἐποχαρχίας διεπανάσθησαν πρὸς τὸν πόλεμον τοῦ Τσαγκόνι.

Τὸ «Τουργούντ Ρέις» καὶ τὸ «Μετζητίς» ἐτάχθησαν ὑπὸ τοῦ πόλεων διομητικῶν κατὰ τὰς ἐποχαρχίας διεπανάσθησαν πρὸς τὸν πόλεμον τοῦ Τσαγκόνι.

Τὸ «Τουργούντ Ρέις» καὶ τὸ «Μετζητίς» ἐτάχθησαν ὑπὸ τοῦ πόλεων διομητικῶν κατὰ τὰς ἐποχαρχίας διεπανάσθησαν πρὸς τὸν πόλεμον τοῦ Τσαγκόνι.

Τὸ «Τουργούντ Ρέις» καὶ τὸ «Μετζητίς» ἐτάχθησαν ὑπὸ τοῦ πόλεων διομητικῶν κατὰ τὰς ἐποχαρχίας διεπανάσθησαν πρὸς τὸν πόλεμον τοῦ Τσαγκόνι.

Τὸ «Τουργούντ Ρέις» καὶ τὸ «Μετζητίς» ἐτάχθησαν ὑπὸ τοῦ πόλεων διομητικῶν κατὰ τὰς ἐποχαρχίας διεπανάσθησαν πρὸς τὸν πόλεμον τοῦ Τσαγκόνι.

Τὸ «Τουργούντ Ρέις» καὶ τὸ «Μετζητίς» ἐτάχθησαν ὑπὸ τοῦ πόλεων διομητικῶν κατὰ τὰς ἐποχαρχίας διεπανάσθησαν πρὸς τὸν πόλεμον τοῦ Τσαγκόνι.

Τὸ «Τουργούντ Ρέις» καὶ τὸ «Μετζητίς» ἐτάχθησαν ὑπὸ τοῦ πόλεων διομητικῶν κατὰ τὰς ἐποχαρχίας διεπανάσθησαν πρὸς τὸν πόλεμον τοῦ Τσαγκόνι.

Τὸ «Τουργούντ Ρέις» καὶ τὸ «Μετζητίς» ἐτάχθησαν ὑπὸ τοῦ πόλεων διομητικῶν κατὰ τὰς ἐποχαρχίας διεπανάσθησαν πρὸς τὸν πόλεμον τοῦ Τσαγκόνι.

Τὸ «Τουργούντ Ρέις» καὶ τὸ «Μετζητίς» ἐτάχθησαν ὑπὸ τοῦ πόλεων διομητικῶν κατὰ τὰς ἐποχαρχίας διεπανάσθησαν πρὸς τὸν πόλεμον τοῦ Τσαγκόνι.

Τὸ «Τουργούντ Ρέις» καὶ τὸ «Μετζητίς» ἐτάχθησαν ὑπὸ τοῦ πόλεων διομητικῶν κατὰ τὰς ἐποχαρχίας διεπανάσθησαν πρὸς τὸν πόλεμον τοῦ Τσαγκόνι.

Τὸ «Τουργο

πίσωσι τὸ πυροβολικόν των, ἀλλ᾽ ἡ προσέγγισις τῆς πλαγίως ἔχομενης, τῆς μεραρχίας ὑπερέωσεν αὐτούς εἰς ὁριστικὴν ὑποχώρησιν πρὸς τὴν Κορυτσᾶν.

Δυστυχός διὰ τὸν Τζαβήτ πρὸς τῆς εἰς Κορυτσᾶν ἀφίξεως του ἐφάνη κατερχομένη πρὸς Δισνίτσαν ἢ τῇ μεραρχίᾳ, τῆς δοπιάς ἢ ἐμπροσθόφιλακή ἐπρόφθασε γὰρ ἐπιτεθῆ κατὰ τοῦ πλευρῶν τῶν ὑποχωρούντων Τούρκων. Ἀφῆκαν τότε οὗτοι τὴν δημοσίαν ὅδον καὶ διεσπάρησαν φεύγοντες πρὸς τὴν πεδιάδα.

“Ἄν ἡ εἰς Πηλιοῦρο καὶ Πλιάσαν ἄμυνα τῶν Τούρκων διήρκει περισσότερον, ὀλόκληρος ἢ τῷ μεραρχίᾳ θὰ εἰχε κατέλημψι καὶ θὰ εἰχεν ἀποκόψυ τὴν ὑποχώρησιν τῶν Τούρκων.

Εἰς χειρας τῶν ἡμετέρων περιῆλθον μετενάπειροι πεδινά πυροβόλαι, πλείστα ἐφόδια καὶ 200 αἰχμάλωτού.

Τὴν πρώτων τῆς 7 Δεκεμβρίου ἐγένετο πανηγυρική ἡ εἰσοδος τοῦ στρατοῦ μας εἰς Κορυτσᾶν, διὰ διαταγῆς δὲ τοῦ στρατηγοῦ Δαμιανοῦ δὲ Τζαβήτ πασᾶς εὐθὺς κατεδάνητη ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ὑπερβάντων ἥδη τὰ στενά τοῦ Κιάρι πρὸς τὴν Κολώνιαν.

Ἐν ὅλῳ ἑκτὸς μάχης ἐτέμησαν περὶ τοὺς 200 ἐκ τῶν ἡμετέρων, ἐν οἷς καὶ δύνολογοίς Παπαδημητρίου.

Τοῦ ἔχθροῦ αἱ ἀπώλειαι εἶναι πολὺ μεγαλύτεραι.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

ΑΙ ἐν Κωνσταντινουπόλει διαπραγματεύσεις τῶν πληρεξούσιων τῆς Τουρκίας καὶ τῶν συμμάχων Κρατῶν παρουσίασαν διαφόρους φάσεις ἀποτόμως ἐναλλασσομένας. Οἱ Τούρκοι πληρεξούσιοι ἐν ἀρχῇ ἀνέπτυξαν ἀναβλητικότητα μέχρι τοῦ σημείου ὥστε γίνεται σκέψης περὶ ἐπιδόσεως τελεογράφου ἐκ μέρους τῶν ἄλλων πληρεξούσιων. Υστερον παρουσίασαν περιέργους ἀξιώσεις προτείναντες τὴν αὐτονομίαν τῆς Μακεδονίας καὶ Ἀλβανίας ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου καὶ μικράς τινας ἐδαφικάς παραχωρήσεις πρὸς τὰ σύνορα τῶν συμμάχων. Καὶ ἐνῶ ήσαν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τὰ πράγματα καὶ ἐποιθλέτεο καὶ ἡ διακοπὴ τῶν διαπραγματεύσεων, αἴλινης ἐπαφούσιασθησαν οἱ Τούρκοι μὲ νεας προτάσεις διὰ τῶν δοπιῶν ἐδέχοντο τὰ προτεινόμενα ὑπὸ τῶν συμμάχων καὶ ἡροῦντο τὴν παραχωρησιν τῆς Ἀδριανούπολεως καὶ τῶν νήσων τοῦ Αγαίου. Ἡτούσον ἀπότομος καὶ σχέδιον ἀπροσδόκητος ἡ μεταβολὴ αὐτὴ ὥστε κοινὴ ἡγέρθη ἡ ὑπόνοια διτὶ ἡ ὑποχώρησις αὐτὴ ἡτούρκικὴ πονηρία, τέχνασμα διὰ τοῦ δοπού προτεινόντων τὴν παρέλανσιν οἱ Τούρκοι παρέχοντες συγχρόνως ἀπόδειξιν τῆς καλῆς δῆθεν διαθέσεως αὐτῶν διὰ τὴν εἰρήνην.

Παρὰ τὰς τοιούτας ἐρμηνείας τῆς ὑποχωρήσεως τῶν Τούρκων κατὰ τὰς διεξαγομένας διαπραγματεύσεις τὸ κοινὸν αἰσθῆμα φέρεται μὲ τόσην δρμην πρὸς τὴν εἰρήνην ὥστε ἡ αἰσιοδοξία ἐπεκράτησε καὶ αἱ ἄξιαι εἰς τὰ Χρηματιστήρια σημαντικῶς ἀνετιμήθησαν. Εἶναι βέβαιον διτὶ οἱ Τούρκοι διὰ τῶν προτάσεων παραχωρησεως τῆς Ἡπείρου, τῆς Μακεδονίας, τῆς Ἀλβανίας καὶ τοῦ πλείστου τῆς Θράκης ἀνωμολόγησαν ίδιαν ἀδυναμίαν διότι καὶ ἐάν δὲν ἔχουσι την ἐπέμβασιν, διημούλων αἱ δοποί εὐλόγως πλέον δύνανται νὰ ἀξιώσουν δύος ἐπιβλητῆς ἡ διαιτησία των ἀφοῦ αἱ μεταξὺ τῶν ἀντιτάλων διαφοραὶ σημαντικῶς περιωρίσθησαν εἰς σημεία καὶ ἡ ἐπὶ τούτων διαμφιθήτησις οὔτε δικαιονούσῃ φιλάνθρωπον εἶναι νὰ προσαλέσῃ συνέχειαν διεθρίου πολέμου ἡ κίνδυνον μεγαλυτέρας συρράξεως. — Περαιτέρω ὑποχωρήσεις δύμας οἰκοισθεν

εἰνε ἀπίθανον νὰ ἰδωμεν ἐκ μέρους τῆς Τουρκίας. Θὰ ἀπαιτητῇ ἡ ἔξασητος τῆς ἡθικῆς πέσεως τῶν Δυνάμεων ἢ ἐν ἀνάγκῃ ἡ ἀναγνώρισις τῆς διαιτησίας αὐτῶν. Τὰ ζητήματα τα δοποῖα θὰ ἀπασχολήσουν ἥδη τὰς Δυνάμεις εἰνε πολλά.

Τὰ προέχοντα εἰλε: ἡ διαρρύθμισις τῶν νέων τονοκοβουλαριῶν συνόρων ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ἀδριανούπολιν, δὲ καθοδισμὸς τῶν δρίων τῆς αὐτονόμου Ἀλβανίας, τὰ ζητήματα τῶν νήσων τοῦ Αιγαίου δοσ εὑρίσκονται ὑπὸ Ἑλληνικὴν καὶ Ιταλικὴν κατοχήν, ἡ διανομὴ μετοξὺ τῶν συμμάχων τῶν καταληφθεισῶν χωρῶν καὶ ὑπερευόντα ζητήματα ὅχι ὀλιγωρεύοντον δυσχερῆ διὰ τὴν λύσιν των. Ἐφ' ὅσον παρέρχεται ὁ καρδός, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ γεννηνταί ζητήματα καὶ προβάλλονται ἀξιώσεις καὶ ἐκ μέρους τοίτων Δυνάμεων ὅσαι ἀνεγνωρίσθησαν ὡς ἔχουσαι ὀμεσον ἐνδιαφέροντα καὶ συμφέροντα εἰς τὴν πολυπαθῆ αὐτὴν χροσύνησον. Βεβαιῶς διάφορος θὰ ἡτοὶ ἡ κατάστασις ἐὰν διὰ τῆς πλήρους συμμοικίας τῶν συμμάχων ἐδίδετο ταχεῖα καὶ ἐπὶ τὸν πεδίον τῆς μάχης ἡ λύσις ὅλων τῶν ζητημάτων, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὔτε ἡ αὐτονομία τῆς Ἀλβανίας θὰ ἐτίθεται ὑπὸ συγγραμμάτων τὰ τοσοῦτα οὔτε τοιαύτη πετελεσμένα γεγονότα. Ἄλλ' ἡδη ἀφοῦ τὰ πράγματα ἔξελιναν, καὶ δὲν εἰνε νὰ ἐπιταχυνθῆ ἡ λύσις, διότι ἡ παράτασις γίνεται εἰς βάρος τῶν ἐμπολέμων καὶ ἴδια τῶν νικητῶν. — Εἶνε εὐτύχημα διτὶ μεταξὺ τῶν ἀντιτροσώπων τῶν βαλκανικῶν Κρατῶν εὐέργειον τοσοῦτα δύο πρόσχουσαι φυσιογνωμίαι, ὡς καὶ Βενιζέλος καὶ δὲν, ὡς Δανεφ, οὔτινες ἔδοσαν τὴν ὅδησην καὶ τὴν κατεύθυνσιν τῶν διαπραγματεύσεων πρὸς ταχυτέραν καὶ ἡδαίην μεταξὺ τῶν συντελέσουν ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν ἐπίλινον τῶν μεταξὺ τῶν συμμάχων ζητημάτων, τὰ δοποῖα λύσιμενα οὔτω ἀνεν παρεμβάσεως θὰ καταστήσωσι πολὺ πλέον ἐπιβλητικὴν τὴν συμμαχίαν πρὸς τοὺς τρίτους καὶ εἰλικρινῆ εἰς τὸ μέλλον.

Εἶνε εὐτύχημα διτὶ κατὰ τὴν ἐπελθούσαν εὐρωπαϊκὴν κρίσιν ἐκ τῆς ἐκρήξεως καὶ τῶν συνεπειῶν τοῦ πολέμου δὲν συνέπεσε νὰ γεννηθῇ ἄλλο τι ζητήματα εὐνωπαϊκῆς διαμφισθήσεως ἐξ ἐκείνων τὰ δοποῖα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διαταράσσουν τὴν εὐρωπαϊκὴν ήσυχιαν διότι τότε οἱ κίνδυνοι μεγαλυτέρων συνεπειῶν θὰ ησαν μεγαλύτεροι. Ἀντιθέτως, καὶ τὰ γεννηθέντα ἐκ τοῦ πολέμου ζητήματα ἔλλαβον καλήν κατεύθυνσιν καὶ τοῦτο ὅφελεται ἀφ' ἐνὸς εἰς τὴν εἰλικρινῆ πρόσθεσιν πρὸς τὴν εἰρήνην δλων τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν εὐστοχον διέαν τῆς ἐν Λονδίνῳ προεθνετικῆς διασκέψεως ἡ δοποία καὶ τὰ γενικὰ ζητήματα καὶ τὰ εἰδικά τῆς συνομολογήσεως τῆς εἰρήνης διερρύθμισεν ἡ διευκόλυνεν ἐξασκήσασα τὴν ἐπιβολὴν τῆς καὶ ἐπὶ τῶν Δυνάμεων, αἱ δοποῖα λύσιμενα προστήλωνται εἰς τὴν διέαν τῆς εἰρήνης, καὶ ἐπὶ τῶν ἐμπολέμων Κρατῶν. — Αφ' ἑτέρου καὶ ἐπιτάχυνσιν εἰς τὴν ἐξομάλυνσι τῶν διαφορῶν ἐφερεν ἡ προεθνετικὴ διασκεψις καὶ ἐλλικες εἰνε, οὕτως ἐξελισσομένων τῶν προγμάτων, νά παρασκευασθῇ διὰ ταύτης ἡ δριστικὴ λύση τῶν ζητημάτων, οὕτως διτε τὸ Συνέδριον συγκαλούμενον νὰ ἔχῃ κυρίως νὰ ἐπικυρώσῃ καὶ νὰ φυσική λεπτομερειῶν τῶν διαφορῶν διατητεντων.

ΑΓΡΙΠΠΑΣ

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

“Η Πολιτεία καὶ ἡ Μοναξιά, ποιήματα Κωστῆ Παλαμᾶ. Ἀθῆνα, δρ. 3.

“Επτανησιακὸν Ἡμερολόγιον 1913 Ι. Ν. Πήλια. Ἀθῆνα, δρ. 5. Ἐξωτ. 6.